דה יורה

מגזין הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן באוניברסיטת תל אביב / פסח תשע"ז, אפריל 2017

הגברת הראשונה

פרופ' נילי כהן, בוגרת מחזור א' של הפקולטה, מייסדת "עיוני משפט", בעלת תואר ראשון, שני ושלישי מהפקולטה, בה גם שימשה כחברת סגל במשך שנים, ונשיאת האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים, היא כלת פרס ישראל לחקר המשפט לשנת תשע"ז

מובילה חברתית

דפנה מיתר-נחמד מבטיחה את עתיד תלמידי המחקר בפקולטה ועתיד האוניברסיטה, ובין לבין, מחוללת שינוי בתחום ההשקעה החברתית בישראל

להיות דקאן, בשתי מילים: לחלום ולהגשים

פרופ' רון חריס, דקאן הפקולטה היוצא, מסכם חמש שנים של הישגים, ופרופ' שרון חנס, הדקאן החדש, מסמן יעדים לא פחות גבוהים

השגרירים שלנו בעולם

ארבעה מבוגרי תכנית קרן פרסול לתואר שני בין-לאומי במשפטים מגלים מדוע בחרו בתכנית וכמה רחוק הגיעו בזכותה

הנצחה ראויה, בדרך הכי נכונה

פרויקט החונכות לזכר השופט ואיש החינוך עמי דוויק ז"ל מציין עשור של תמיכה קריטית בסטודנטים של שנה א'

מועדון המשפט הציבורי של ישראל

איך הפכה תכנית תל אביב נורת'ווסטרן לתואר שני אקזקיוטיבי במשפט ציבורי לשם נרדף להכשרת העוסקים בתחום?

הרבה לפני ועדת ביטון

פרופ' אלימלך וסטרייך ומחקרו המונומנטלי על מעמד האישה הנשואה במסורת ספרד והמזרח

דבר הדקאן, לפתח מגזין הפסח של הפקולטה

מגזין הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן באוניברסיטת תל אביב, המוגש לעיונכם, יוצא פעמיים בשנה, בראש השנה ובפסח. המגזין, היוצא בעברית ובאנגלית, נועד לסקור בהרחבה ובאופן מזמין לקריאה, מקצת מההתפתחויות והחידושים בפקולטה, מתוך מגוון פעילות עשיר ורחב. חידוש ראשון, עליו גם תמצאו כתבה במגזין זה, הוא בזהות כותב שורות אלה... באחד במרץ נכנסתי לתפקידי כדקאן והחלפתי את פרופ' רון חריס לאחר חמש שנות פעילות רבה למען קידום הפקולטה. אני מקווה שבעזרתכם, הבוגרים, הסטודנטים, המורים, חברי הסגל וכל ידידי הפקולטה הרבים והטובים, אמשיך במגמה זו של חיזוק מעמדה של הפקולטה כמוסד מוביל בתחומה, בישראל ובקנה מידה עולמי.

מגזין הפסח מעניק הזדמנות לראיונות מקיפים עם שתי נשים עתירות זכויות בפקולטה. הראשונה, דפנה מיתר-נחמד, אשר קרן משפחת צבי ועפרה מיתר, בראשה היא עומדת, תורמת רבות לפקולטה ורק לאחרונה חתמה על הארכת התמיכה במרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים לעשרים שנים נוספות! זו בשורה גדולה לפקולטה ולשדה המשפטי בישראל, ובצידה אתגר גדול - איך פורצים גבולות חדשים במרכז שהוא כבר פורץ דרך בתחום הכשרת הדור הבא של חוקרי המשפט? דפנה מיתר-נחמד היא גם שעמדה מאחורי הקמת מכון ראשון מסוגו בפקולטה, הצובר במהירות תאוצה ומעמד: המכון למשפט ופילנתרופיה.

הראיון השני, אשר לו גם מוקדש השער, הוא עם פרופ' נילי כהן, כלת פרס ישראל לחקר המשפט לשנה זו ונשיאת האקדמיה הישראלית למדעים, וככל הנראה חוקרת המשפט ואשת האקדמיה המזוהה ביותר עם הפקולטה והאוניברסיטה. פרופ' כהן למדה לכל תאריה בפקולטה, כיהנה כעורכת הראשונה והמייסדת של כתב העת "עיוני משפט", ושימשה כחברת סגל במשך שנים, ואף כסגן רקטור ורקטור. אין ראויה ממנה לקבל את הפרס היוקרתי החשוב הזה, ואנו גאים בה מאוד.

עוד במוקד הגיליון כתבה על תכנית קרן פרסול לתואר שני בין-לאומי, תכנית אשר בזכות אופן הלימוד הייחודי ומסלולי ההתמחות יוצאי הדופן שהיא מציעה, הפכה למוקד משיכה למשפטנים מעולים מכל רחבי העולם. בחרנו להביא בפניכם את נקודת המבט של ארבעה סטודנטים בין-לאומיים, בני המחזור האחרון שרק סיימו את לימודיהם בתכנית, כדי להבין כיצד תורמת התכנית לא רק לקריירה של בוגריה ולמוניטין של הפקולטה והאוניברסיטה, אלא גם לגיוון הפרספקטיבות המשפטיות בחדרי הלימוד, ולהעלאת רמת הדיון בכל נושא ונושא.

כתבה נרחבת מוקדשת גם לפרויקט חשוב ומוצלח - פרוייקט החונכות - המציין עשור לפעילותו ומשמש הנצחה ראויה לבוגר יקר שלנו, השופט עמי דוויק ז"ל. עוד תכנית המציינת השנה עשור היא תכנית תל אביב נורת'ווסטרן לתואר שני אקזקיוטיבי במשפט ציבורי, ואף היא זוכה לסיקור מיוחד במגזין. בנוסף, במדור "זום על מחקר" תמצאו את מפעלו האדיר של פרופ' אלימלך וסטרייך, בתחום מעמדה האישי של האישה הנשואה בקהילות ספרד והמזרח, ולקינוח, במדור "חדש על המדף", שלל פרסומי כתבי העת של הפקולטה מהתקופה האחרונה.

קצרה היריעה מלתאר את הישגי הפקולטה מתחילת השנה האקדמית, אם בפעילות לתיקוני חקיקה, כגון התיקונים החשובים האחרונים לחוק התובענות הייצוגיות ולחוק המקרקעין, אשר גובשו אצלנו בתכנית לחינוך משפטי קליני ובמרכז הגר (מחקר ופיתוח מדיניות דיור חברתי) בהתאמה, אם בהישגים אקדמיים - זכייתה של פרופ' נטע זיו בפרס חשין היוקרתי וזכייתו של פרופ' איסי רוזן-צבי בפרס פתאל הן רק דוגמאות - אם בהוראת מספר גדל והולך של קורסים מעשיים-התנסותיים הפותחים פתח לחווית לימוד מאתגרת ושונה, ואם בביקורים של אורחים יוצאי דופן, כגון פרופ' אלן דרשוביץ' שהתארח בפקולטה בדצמבר האחרון. ציוני דרך אלה, לצד הפעילות הענפה אשר רק חלקה מוצא את ביטויו בגיליון זה, מספקים הוכחה למצוינות הפקולטה כמוסד אקדמי משפטי מוביל. מצוינות זו נשמרת ומתפתחת הודות לסגל המעולה - האקדמי, הקליני והמנהלי, למורים מן החוץ ולפרופסורים האורחים הרבים מחו"ל, לסטודנטים המצוינים שלנו (המבוקשים - ומתקבלים - למקומות ההתמחות הטובים ביותר במגזר הפרטי והציבורי), לבוגרים ולידידי הפקולטה הרבים והיקרים. לכולכם תודה גדולה, קריאה מהנה **וחג חירות שמח.**

שלכם,
פרופ' שרון חנס,
דקאן הפקולטה

Save the Date

אירועים קרובים בפקולטה למשפטים

24.4 <
מכון ברג למשפט והיסטוריה מארח - **סדנה עם פרופ' סוזנה בלומנטל (אונ' מינסוטה):** אמון מזויף - חוזים ובעיית האמון באמריקה של מלוויל. 18:00.

26.4 <
שולחן עגול של הקליניקה לדיור, קהילה ומשפט: **ליווי דיירים בתהליכי התחדשות עירונית.** חדר הכנסים ע"ש אלגה צגלה. 16:00.

27.4 <
מרכז אדמונד י' ספרא לאתיקה מארח - **סדנת הפרטיות הרביעית: פרטיות, סייבר וטכנולוגיה.**

3.5 <
מכון ברג למשפט והיסטוריה מארח - **סדנה עם ד"ר סילביה סקיאבו (אונ' פררה):** המשפט הרומי בספרו של צ'זארה בקאריה - על העבירות ועל העונשים. 17:45

4.5 <
שולחן עגול של מכון ש. הורוביץ לקניין רוחני - **יבוא מקביל: המיצוי במצב המצוי ואתגרי העתיד.** 16:00.

16-18.5 <
כנס מכון ש. הורוביץ לקניין רוחני: **מסחור ידע אקדמי.**

22-23.5 <
כיבוש במשפט הבינ"ל לציון 50 שנה לשליטת ישראל בשטחים. הכנס השנתי ה-12 של מרכז מינרבה לזכויות אדם, בשיתוף מרכז מינרבה באוניברסיטה העברית, קתדרת אמיל זולא לזכויות אדם במכללה למינהל ונציגות הוועדה הבין-לאומית של הצלב האדום בישראל ובגדה.

28-29.5 <
הכנס השנתי של מרכז אדמונד י' ספרא לאתיקה: **מדע, אתיקה ודמוקרטיה.**

28.5 <
מכון ברג למשפט והיסטוריה מארח מפגש עם מחברי פרקים (רבים מתוכם חברי סגל הפקולטה!) ב-Handbook הקרוב של הוצאת אוקספורד על **מחקר היסטורי של המשפט** וכן סדנה עם פרופ' הנדריק הרטוג (אונ' פרינסטון). 18:00.

4-5.6 <
ביקורת שיפוטית: משפט ופוליטיקה. השקת התרגום לאנגלית, בהוצאת אוקספורד, של ספרו של פרופ' דניאל פרידמן, שר המשפטים לשעבר - הארנק והחרב: המהפכה המשפטית ושברה.

14-15.6 <
מרכז מינרבה לזכויות אדם מארח: **כנס סקס אחר 17 - הכנס השנתי ללימודי להט"ב ותיאוריה קווירית.** בשיתוף אוניברסיטת בן גוריון בנגב.

21.6 <
מכון ברג למשפט והיסטוריה מארח השקת ספר, הראשון בסדרת הספרים של המכון - **ניר קידר, *ישראליותו של המשפט הישראלי: המאבק לביסוסו של משפט ישראלי מקורי ועצמאי.*** 18:00.

28-30.6 <
כנס כתב העת Theoretical Inquiries in Law: הטרגדיה של נחלת הכלל בת חמישים - קונטקסט, תקדימים והחיים שאחרי. חמישים שנה לחיבורו של גארת הרדין. בחסות מרכז על ע"ש צגלה למחקר בין-תחומי של המשפט ובשיתוף מכון ברג למשפט והיסטוריה, מכון ש. הורוביץ לקניין רוחני וקרן פאולינה גולדברג. מארגני הכנס: ד"ר דוד שור ופרופ' קרול מ. רוז (ביה"ס למשפטים של ייל) .

29.6 <
מרכז אדמונד י' ספרא לאתיקה ומרכז מן לביטחון תזונתי בפקולטה למדעי החיים מארחים: **השקת הספר *לחם חוק: עיונים במשפט ואוכל*,** בסדרת משפט, חברה ותרבות. הרצאת אורח: כותבת האוכל הידועה, קלודיה רודן. אולם קגן (חדר 100). 17:00.

4
סופר משקיענית: דפנה מיתר-נחמד יוזמת שינוי בתחום ההשקעה החברתית

6
רצים למרחקים ארוכים: מרכז צבי מיתר בפתח שני עשורים נוספים של אתגרים

7
הצצה מסקרנת ראשונה אל כנס הקיץ הקרוב לפילנתרופיה ישראלית

8
היא משלנו! ראיון עם כלת פרס ישראל לחקר המשפט: פרופ' נילי כהן

10
תכנית החונכות לזכר השופט עמי דוויק מציינת עשור של פעילות

12
העברת מפתחות! הדקאן הנכנס בראיון ראשון והדקאן היוצא בראיון סיכום

18
מציון ייצא משפט: תכנית קרן פרסול לתואר שני בין-לאומי היא מוקד משיכה עולמי

24
כיצד הפכה תכנית תל אביב נורת'וסטרן ל"סטנדרט" האקדמי בתחום המשפט הציבורי?

26
זרקור אקדמי ייחודי על מעמד האישה בדין העברי בקהילות יוצאי ספרד והמזרח

27
ממלאים מדף שלם! פרסומי הפקולטה למשפטים בחצי השנה האחרונה

דה-יורה
מגזין הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן
באוניברסיטת תל אביב
עריכה: ד"ר מתן אוריין
עיצוב גרפי: רקפת עובד

LawTau
www.law.tau.ac.il
טל: 03-6407257
לתגובות והצעות:
deanlaw@post.tau.ac.il

הפקולטה למשפטים
ע"ש בוכמן
אוניברסיטת תל אביב

איך מדידים תחום שלם?

לקראת הכנס הישראלי לפילנתרופיה שיערך בקיץ הקרוב, מטעם המכון למשפט ופילנתרופיה בפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן, שוחחנו עם מייסדת המכון, עו"ד דפנה מיתר-נחמד, על מטרות המכון והשינויים המחשבתיים והמעשיים הלא פשוטים העומדים בפני העוסקים בנתינה, בדרך להפוך אותה לכלי יעיל יותר בשירות החברה בישראל.

"בעצם, המונח פילנתרופיה", אומרת עו"ד דפנה מיתר-נחמד, מייסדת המכון למשפט ופילנתרופיה ומנכ"לית קרן משפחת צבי ועפרה מיתר - הקרן המהווה את אחת התורמות הגדולות לאוניברסיטת תל אביב ולפקולטה למשפטים בפרט, "זה מונח השייך לעבר. מעבר לקונוטציה המתנשאת משהו שיש בו, לנתינה יש היום פנים אחרות לחלוטין מרעיון הצדקה. נגמר העידן של לתת צ'ק וללכת. הנתינה שבה אני מעורבת ואותה אני מקדמת היא השקעה בכל מובן משום שהיא כרוכה במעורבות בהשקעה ובהבטחת היכולת שלה להשיג את המטרה לשמה ניתן הכסף. מאחר וההשקעה כאן היא במטרה חברתית, המונח הנכון הוא בדיוק זה - השקעה חברתית".

> אני לא המצאתי את המציאות הקיימת ולמדינה יש את סדרי העדיפויות שלה. אותי מעניין החוסן התרבותי, החינוכי והחברתי של ישראל

"אני אתן לך דוגמא למה הכוונה. אני ואחי, אביעד מיתר, מכהנים כחברי הוועד המנהל של מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים בפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן באוניברסיטת תל אביב, לצד עו"ד מאיר לינזן, השותף המנהל בהרצוג פוקס נאמן, שמשרדו אף הוא נמנה, יחד עם משרדים נוספים ותורמים רבים וטובים אחרים, בין התומכים במרכז. אנחנו כמובן לא מגבילים בשום צורה את החופש האקדמי ולא מכתיבים את האג'נדה אבל כן שותפים לדרך, שותפים למאמצי גיוס הכספים ובניית התקציב ותורמים גם מהתובנות ומהניסיון שלנו וכמובן, הרבה מהזמן שלנו".

לפני כעשר שנים החליטה דפנה מיתר-נחמד לעזוב קריירה ארוכה כעורכת דין ומעמד בכיר כשותפה במשרד מהגדולים בישראל, ולרתום את ניסיונה ואת כישוריה לתחום ההשקעה החברתית. הקרן אותה היא מנהלת מתמקדת בשני תחומים - חינוך ותרבות. בהתאם לכך, ניתן למצוא אותה למשל בין התומכים בזמרים צעירים באופרה הישראלית, ובהיבט החינוך, תורמת הקרן כאמור, בין היתר, לתלמידי המחקר במרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים ולפקולטה לניהול באוניברסיטת תל אביב. במקביל, וכעדות לניסיונה וליכולותיה בתחום, משמשת דפנה מיתר-נחמד גם כיו"ר משותף של קמפיין גיוס הכספים השאפתני של האוניברסיטה כולה לעשור הקרוב. ואולם, היה זה מפגש עם עדנה פסט, במסגרת Jewish Funders Network, שהוליד את הרעיון להקים מכון ראשון מסוגו, המכון למשפט ופילנתרופיה.

"זו היתה הפגישה הראשונה שלנו והנה היא מעלה רעיון שהיכה בראשי - איך אני, כעורכת דין, לא חיברתי את העיסוק שלי במשך שנים בפקולטה למשפטים, עם העיסוק שלי במשך כל אותן שנים בהשקעה חברתית! הרי באמת, ההיבט המשפטי בעידוד הנתינה ובהסרת חסמים העומדים בפניה הוא הקריטי. זה הרבה יותר מזיכוי מס. זה תמריץ קטן בסופו של דבר. הרעיון מאחורי המכון, שעל

הקמתו יש גם להכיר תודה גדולה למרשה ריקליס, הוא פחות להשקיע בגיוס אחרים לתת - מי שירצה, בשמחה - אלא להפוך את הנתינה הקיימת ליעילה יותר מבחינת השגת המטרות ומספקת יותר מבחינת התורם וזה ללא ספק גם יעודד המשך נתינה. חשבנו שנוכל לחקור את הנתינה ועל בסיס זה לקדם חקיקה מתקדמת והנה גילינו שגם המחקר על הנתינה זה לא דבר מובן מאליו - אין בכלל מידע מרוכז ומעקב אחרי הנושא! מכאן הפרויקט השאפתני של המכון להקמת בסיס הנתונים על נתינה בישראל, שכולל גם איסוף מידע מרשויות מדינה שונות ומגופים פרטיים".

להמשך הכתבה >>

משמאל: עו"ד דפנה מיתר-נחמד עם אביה, עו"ד צבי מיתר ז"ל, בכנס טרום ההשקה של המכון למשפט ופילנתרופיה - ינואר 2014. לצידם, שותפים נוספים לנתינה ולעידודה: שוקי ארליך (יו"ר יוזמת "יכולים נותנים"), מאיה נתן (מנהלת JFN ישראל), מיה לפיד עדות (מנהלת יוזמת "יכולים נותנים") ודברה לונדון (מנכ"לית יוניסף ישראל).

ומה הם יעדי המכון בעיניך?

"להפוך לאוטוריטה המקצועית והאקדמית בתחום ההשקעה החברתית, כלומר לא מתבונן מהצד, ממגדל השן, או מהזווית הסוציולוגית בלבד אלא, וכאן החשיבות המשפטית, שחקן פעיל ומרכזי בעיצוב התחום, וגם פלטפורמה ליצירת שיתופי פעולה חדשים. למשל, נפגשתי במקרה עם פרופ' דוד האן, האפוטרופוס הכללי, שסיפר על החלום שלו על פורום של קרנות ציבוריות והנה, באמצעות המכון יצרנו את הפורום לקרנות ציבוריות ויצרנו דיאלוג בין גופים ואנשים שמעולם לא חשבו להיכנס לדיאלוג זה עם זה. אם הקרנות הפרטיות בישראל יכירו במכון למשפט ופילנתרופיה כפלטפורמה כזאת, ויכירו ביכולות שלו ובעשייה שלו, זו תהיה הצלחה כבירה".

אז הכנס הקרוב הוא הזדמנות לדיאלוג מסוג זה?

"ממש כך, אבל השינוי לא יבוא רק באמצעות שיח ושיתוף פעולה בין השחקנים אלא גם באמצעות העלאת מודעות והרחבת המעורבים בהשקעה חברתית. השנה כבר הורץ בפקולטה בהצלחה רבה קורס - 'פילנתרופיה הלכה למעשה', אותו בנו והעבירו עו"ד גליה פיט, מנהלת המכון למשפט ופילנתרופיה ושרון לויטה וקנין, מנכ"לית 'קרן בקטנה' - ובמסגרתו הסטודנטים נחשפו גם לנקודת המבט של גופי החברה האזרחית השונים על משמעות התרומות עבורם וגם לנקודת המבט של התורמים, באמצעות התמודדות עם התהליך של בחירת גוף שיקבל מהם תרומה בפועל. אנחנו רוצים להעביר השתלמות דומה גם לעורכי דין ולרואי חשבון".

מה בעצם מריץ אותך לדחוף את התחום הפילנתרופי כולו?

"אני אוהבת לקדם דברים ואני אוהבת את התמורה הגדולה שיש בנתינה. אני בחרתי לעזוב קריירה נהדרת למענה ואני לא מצטערת. גם על המעבר מהשקעה בפרויקטים חברתיים ספציפיים להשקעה במגזר הנתינה כולו, אני שמחה, כי זה יניב הרבה יותר מכל השקעה נקודתית. לכן, לצד המכון למשפט ופילנתרופיה אני גם חברת דירקטוריון ב-JFN, בארץ ובחו"ל, וגם Co-Chair של הכנס שהתקיים לאחרונה באטלנטה והכל כדי ליצור שיח שיוביל לתוצאות מעשיות ולשינוי בשטח. במפגשים מסוג זה אני רואה שאני לא המשוגעת היחידה, ושהתרוממות הרוח שאני מרגישה משותפת לי ולרבים אחרים ולמי שעוסקים בנתינה כמקצוע, משותף גם הרצון לקדם את התחום כולו, אנשים כמו זאביק פלדמן, מנהל קרן 'פעמי תקוה', עירית רפפורט, עדנה פסט, מרשה ריקליס, חנוך ברקת".

אחד הדברים שיידונו בכנס הקרוב ביולי הוא התדמית הלא תמיד חיובית של בעלי ההון התורמים...

"נכון, אבל לא צריך הון בשביל לתרום. יש הרבה אנשים שתורמים זמן ומרץ וזה לא פחות מתגמל ומקדם. אתמול הייתי בכנס של 'יכולים נותנים' ואחד המציגים היה נציג של קבוצת 'נחשונים' שכולם עובדים בתחום השיווק והם תורמים מהזמן שלהם - עד 6 שעות בשבוע וזה לא מעט - לחידוד המסרים של עמותות חברתיות. והנה, בלי לתרום שקל הם תורמים המון. הבחור שיזם את הפרויקט פנה בקריאה בפייסבוק וחלם לגייס חמישים איש וארבע מאות פנו אליו... כלומר אהבת הזולת וערבות הדדית הן בוודאי לא תכונות מגונות כשיש אמצעים לא רבים. הן לא צריכות להיות מגונות גם כשיש יותר אמצעים".

אבל זה לא תפקיד המדינה לדאוג למגזר החברתי?

"אני לא המצאתי את המציאות הקיימת ולמדינה יש את סדרי העדיפויות שלה. אותי מעניין החוסן התרבותי, החינוכי והחברתי של ישראל. גם לא כל דבר מתאים שהמדינה תעשה. הרבה יוזמות חברתיות הן הימור או הרפתקה והמדינה, מטעמים בירוקרטיים ומתוך כפיפות להמון

להמשך הכתבה >>

תקנות מנהליות, היא לא מהמרת וגם לא ראוי שתהמר על כספי ציבור. המשקיעים החברתיים הפרטיים יכולים להמר ולקדם דברים מהר. לפעמים זה נכשל. כשזה מצליח מאוד, אז אולי המדינה תאמץ זאת".

השינוי שאת דוחפת לקראתו הוא לפיכך גם שינוי מחשבתי כלפי נתינה?

"כן, וזה גם קשור לשינוי העיתים ושינוי הדורות. אבא שלי לא האמין בשיתוף פעולה בין השחקנים בשדה הנתינה, אבל בא איתי לכנס הראשון של טרום הקמת המכון למשפט ופילנתרופיה - היו שם מאתיים איש! - ובסוף הכנס הוא אמר שהוא צריך לאכול את הכובע".

ואת ילדייך שלך, את מערבת בפעילות שלך?

"הם מלווים את העשייה שלי אבל הם עדיין בונים את עצמם. גם אני בגיל של בתי הבכורה עוד לא עסקתי בפילנתרופיה. אני מאמינה שזה יבוא אבל בדרך שלהם ולא בהכרח בדרך שלי. כלומר אם הם יחליטו שהם רוצים לתמוך, נניח, בקבוצת כדורגל, זה בסדר גמור".

לסיום, תוכלי לספר בשתי מילים על קמפיין גיוס הכספים לאוניברסיטה שאת משמשת יו"ר משותף שלו?

"אני אמנם יו"ר משותף אבל מובילה קבינט בין-לאומי של תומכים וידידים, בתיאום עם יו"ר חבר הנאמנים, פרופ' יעקב פרנקל, נשיא האוניברסיטה, פרופ' יוסף קלפטר, סגן הנשיא לגיוס משאבים, מר עמוס אלעד, האגף לקש"ח ואגודות הידידים של האוניברסיטה. מטרת הקמפיין היא ליצור מקורות מימון, שיבטיחו את המשך צמיחתה של האוניברסיטה ויבססו את השפעתה ומעמדה ברמה המקומית וברמה הבין-לאומית בעשור הקרוב. היעד שהוצב הוא גיוס מיליארד דולר, מתוכם אני שמחה לגלות שכבר גייסנו כ- 300 מיליון דולר!".

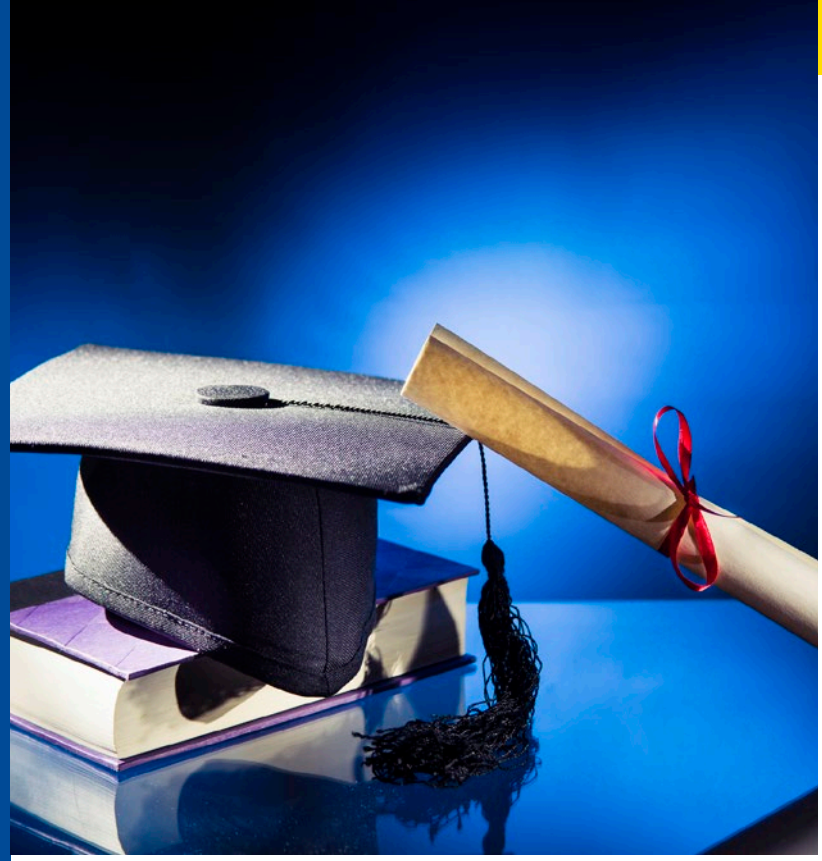

צילום: מיכל ראש-בן עמי

מעמד החתימה על הארכת תמיכת קרן משפחת צבי ועפרה מיתר במרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים לעשרים שנים נוספות, פברואר 2017. מימין לשמאל: עו"ד מאיר לינזן, פרופ' רון חריס, עפרה מיתר, אביעד מיתר, דפנה מיתר-נחמד, נשיא האוניברסיטה פרופ' יוסף קלפטר, פרופ' שרון חנס.

מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים לקראת שני עשורים של אתגרים

ב-20 בפברואר נחתמה, בטקס חגיגי בלשכת נשיא האוניברסיטה, הארכת תמיכת קרן משפחת צבי ועפרה מיתר במרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים לתקופה יוצאת דופן באורכה של עשרים שנים נוספות! לרגל המאורע ביקשנו מעו"ד דפנה מיתר-נחמד, מנכ"לית קרן משפחת צבי ועפרה מיתר, לשתף אותנו בפרספקטיבה שלה על הישגי מרכז מיתר בעשור שחלף מאז הקמתו ועל יעדיו לעשרים השנים הבאות.

במעמד מכובדים רבים נערכה ב-20 בפברואר החתימה על הארכת תמיכת קרן משפחת צבי ועפרה מיתר במרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים לעשרים שנים נוספות: בטקס, בחדר הכנסים בלשכת נשיא אוניברסיטת תל אביב, נכחו עפרה מיתר, אביעד מיתר ודפנה מיתר-נחמד (שניהם, אגב, בוגרי הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן!), וכן נשיא האוניברסיטה, פרופ' יוסף קלפטר וסגנו, פרופ' רענן ריין, יו"ר חבר הנאמנים של האוניברסיטה ונגיד בנק ישראל לשעבר, פרופ' יעקב פרנקל, רקטור האוניברסיטה, פרופ' ירון עוז, נשיאת האקדמיה הישראלית למדעים ורקטור האוניברסיטה לשעבר, פרופ' נילי כהן, סגן נשיא האוניברסיטה לקשרי חוץ ופיתוח משאבים, עמוס אלעד, מנכ"ל האוניברסיטה, מרדכי כהן, דקאן הפקולטה למשפטים היוצא, פרופ' רון חריס וסגניו, פרופ' רועי קרייטנר ופרופ' טליה פישר, דקאן הפקולטה למשפטים הנכנס, פרופ' שרון חנס, וחבר חבר הנאמנים של הפקולטה, בוגר הפקולטה ובקרוב גם חתן תואר דוקטור של כבוד מטעם האוניברסיטה, עו"ד מאיר לינזן.

"לטעמי" מדגישה עו"ד דפנה מיתר-נחמד, מנכ"ל קרן משפחת צבי ועפרה מיתר, "מרכז צבי מיתר הוא דוגמא להשקעה חברתית שאתה לא יודע לאן היא תתפתח. כיום יש תמימות דעים שהישגי המרכז הם פנומנליים ומעבר לכל הציפיות, וזה לא מתבטא רק בכמות תלמידי המחקר ומסיימי התואר דוקטור למשפטים, והתפקידים הבכירים בהם הם משתלבים בכל המערכת המשפטית, משום שהמטרה אף פעם לא היתה כמות אלא להקים מרכז מצוינות. אנחנו, וזה ההישג המשמעותי, רצינו להילחם בבריחת המוחות לחו"ל ועל מנת להצליח בכך היינו צריכים בעצם למשוך ולהביא אלינו ולארח אצלנו את מיטב המרצים בעולם. וזה בדיוק מה שקורה. התוצאה היא חממה מחקרית חסרת תקדים וגם תרומה כבירה לאיכות ההוראה בפקולטה משום שאותם עשרים עד עשרים וחמישה פרופסורים אורחים בשנה מלמדים גם בפקולטה. בשורה התחתונה החוקרים הצעירים במרכז צבי מיתר נהנים מאינטראקציה בלתי פוסקת עם בכירי החוקרים בעולם ומראש שקט מהבחינה הכלכלית, ובאמת, איכות

להמשך הכתבה >>

המחקר היא מרשימה וגם הפעילות האקדמית במרכז כמו הכנסים לחוקרים צעירים. אגב, תוצאה נפלאה נוספת, שלא חזינו אותה, היא פתיחת הדלת לרווחה בפני נשים כחוקרות משפט משום שכעובדה פחות נשים מעבירות את המשפחות שלהן לחו"ל לצורך לימודים וקריירה מאשר גברים. והנה, ייתרנו את הצורך הזה".

את ההישג יש לזקוף, בראש ובראשונה, לזכות אביך, עו"ד צבי מיתר ז"ל.

"לזכותו ולזכות פרופ' חנוך דגן, שהיה אז דקאן הפקולטה, אשר רתם את אבא לרעיון הראשוני. זה היה ממש בתחילת הפעילות של הקרן שלנו. אבא הציע מודל התחייבות קצוב בזמן כדי להניע את התהליך ומאותו הרגע זה היה דבר קרוב מאוד לליבו. הוא ביקש מאיתנו, אביעד אחי ואני, להיות חברים בוועד המנהל וזה חיבר גם אותנו למרכז בצורה בלתי רגילה".

ואיך מקדמים הלאה, לעשרים שנים מהיום, מרכז שהוא כבר מצליח?

"כפי שציינתי בדברי בטקס החתימה, זה אתגר אולי לא פחות גדול מהקמת המרכז... אחד הכיוונים שחשבנו עליהם הוא להפוך את המרכז לבין-לאומי וכבר יש סנוניות ראשונות בכיוון זה. כיוון נוסף הוא שיתופי פעולה עם אוניברסיטאות נוספות. צריך לקחת בחשבון שכמו כל מודל מוצלח, יקומו גם מתחרים למרכז צבי מיתר, בארץ ובחו"ל, והמרכז יצטרך להמציא את עצמו מחדש. אבל אני מאמינה באנשים המצוינים שמנהלים את המרכז". ■

היסטוריה בפילנתרופיה הישראלית

לפילנתרופיה הישראלית מאפיינים משלה. היא מבוססת על הון חדש יחסית, חלקו גם מיזמות בתחומים חדשניים כגון היי-טק, והיא מתמודדת עם מדיניות חברתית ומדיניות רווחה ומיסוי שנותרה מאחור בהשוואה להתפתחויות בארץ ובעולם. ביולי הקרוב, ייערך ביוזמת המכון למשפט ופילנתרופיה בפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן באוניברסיטת תל אביב, בשותפות עם פורום הקרנות בישראל, JFN ישראל ויוזמת "יכולים נותנים", כנס ייחודי לקהילה הפילנתרופית בישראל, כהזמנה לשיח מקצועי על ערכים ומעורבות חברתית, על תפקיד הפילנתרופיה בחיזוק החברה בישראל וכיצד ניתן למלא את התפקיד החשוב הזה בצורה טובה יותר.

הגם שלפילנתרופיה יש היסטוריה יהודית ארוכה וחשיבות רבה לצמיחתה של ישראל, עד לפני כעשרים שנים מדובר היה לרוב בפילנתרופיה מצד יחידים או קהילות מחוץ לישראל. ואולם, בעשורים האחרונים, לצד תרבות תרומות משקי הבית שעודנה חזקה מאוד בישראל, צמחה והתמקצעה פילנתרופיה ישראלית ועימה גברה ההישענות עליה מצד ארגונים חברתיים ויוזמות שבעבר לא התקיימו או היו תלויים בתקצוב ממשלתי בלבד. גם הממשקים בין הפילנתרופיה לבין המגזר הציבורי, החברתי והעסקי התפתחו וכיום, לפילנתרופיה הישראלית השפעה מכרעת על עיצוב חיינו בהיבטים רבים: חברתיים, קהילתיים וכלכליים.

דמותו של הנדיב הידוע, הברון אדמונד דה-רוטשילד, על מטבע של חצי שקל. לפילנתרופיה היסטוריה יהודית ארוכה וחשיבות רבה לצמיחתה של ישראל, אך כיום, לצד המשך התמיכה מצד יהודים מחוץ לישראל, ותרבות תרומות משקי הבית בישראל, צמחה והתמקצעה גם פילנתרופיה ישראלית ועימה ההישענות עליה מצד ארגונים חברתיים רבים. הכנס המתוכנן מיועד לדון באתגרים הרבים העומדים בפניה.

כנס הפילנתרופיה הישראלית, המתוכנן ליולי הקרוב, מיועד לקהל מוזמנים בלבד, פילנתרופים ופילנתרופיות, מנהלי ומנהלות קרנות ודמויות מפתח בפעילות הפילנתרופית המקומית, בחברה היהודית והערבית בישראל, לצורך דיון מתודי בהיבטים שונים של הפרקטיקה הפילנתרופית בישראל. לקראת הכנס הוקמו שלוש קבוצות דיון בשאלות המפתח לצמיחתה של הפילנתרופיה הישראלית, בהשתתפות פילנתרופים ופילנתרופיות, אנשי ונשות מקצוע בקרנות הפועלות וכן חוקרים מהאקדמיה. נושאי הדיון בשלוש הקבוצות הן:

סלפי-פילנתרופיה: מהן המשמעויות החברתיות, המשפחתיות, הבין-דוריות והאישיות של העשייה הפילנתרופית, אילו תפקידים היא ממלאת עבור הפילנתרופים, ומהם הערכים אותם היא מבטאת ומקדמת. יו"ר הקבוצה - הגב' עדינה שפירא והגב' תמר גלאי גת, מנכ"לית קרן קלור. הדיון מונחה על ידי הגב' נועה קראוז להב, חוקרת פילנתרופיה, דוקטורנטית בחוג לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה באוניברסיטת תל אביב ועל ידי הגב' מיה לפיד עדות, מנהלת יוזמת "יכולים-נותנים".

פילנתרופיה בעיני הציבור: השקפות אידיאולוגיות ומוסריות אודות עשייה פילנתרופית, ותדמיות שונות שיש בקרב הציבור כלפי עשייה זו. יו"ר הקבוצה - מר שוקי ארליך וד"ר טלי יריב משעל, מנכ"לית קרן ברכה. הדיון מונחה על ידי מר גיא שולץ, דוקטורנט, עמית המכון למשפט ופילנתרופיה ועל ידי הגב' טליה חורב, מנהלת פורום הקרנות בישראל.

פילנתרופיה והמדינה: האופן בו רואים פילנתרופים ואנשי המקצוע את תפקידם בתרומה למדיניות החברתית-כלכלית בישראל וכשותפים בהתווייתה. מהי מערכת היחסים הראויה בין פילנתרופיה לבין המדינה? האם ומתי, על הפילנתרופיה להוות מעין מעבדת ניסוי או מחקר ופיתוח ביחס ליוזמות חברתיות, בציפייה שהמדינה תיכנס בנעליה (באופן חלקי או מלא) במידה והניסוי מוכתר בהצלחה? בנוסף, עוסקת הקבוצה בשאלה האם וכיצד ראוי שהמדינה תתמרץ עשייה פילנתרופית. יו"ר הקבוצה - מר חנוך ברקת ומר אלי בוך, מנהל הפילנתרופיה, קרן רוטשילד קיסריה. הדיון מונחה על ידי פרופ' יורם מרגליות, ראש המכון למשפט ופילנתרופיה, ועל ידי הגב' סיגל יניב פלר, JFN.

מארגני הכנס מאמינים כי הכנס ייסד מסורת של שיח מקצועי הדדי בנושאים המעסיקים את הפילנתרופיה הישראלית, קידום ושיתוף הידע על הפילנתרופיה הישראלית ויצירת שפה אחידה בין השחקנים השונים בתחום למען המטרה המשותפת לכולם: חיזוק הפילנתרופיה בשיח הבין מגזרי וחיזוק כוחה בשירות החברה הישראלית ולמענה ■

"שום דבר בקריירה שלי לא היה מתוכנן"

ביום העצמאות הקרוב תקבל נשיאת האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים, פרופ' נילי כהן, את פרס ישראל לחקר המשפט בזכות קריירה משפטית רבגונית בתחומי העניין שלה, ולצידה השפעה רבה על עיצוב דמותה של אוניברסיטת תל אביב והאקדמיה הישראלית בכללותה. שבוע בלבד לאחר ההכרזה עליה ככלת הפרס, תפסנו את פרופ' נילי כהן לשיחה על פיתוח האקדמיה בישראל, על הקרבה בין משפט לספרות, ועל החיבור המיוחד בינה לבין הפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב.

בכנס ההשקה של ארגון בוגרי הפקולטה, בשיחה עם ד"ר אילנה דיין-אורבך

"קיבלתי מאות ברכות... אולי אפילו יותר ממאות", מתארת פרופ' נילי כהן את השבוע שעבר עליה מאז הכריזו עליה ככלת פרס ישראל לשנה זו בתחום חקר המשפט, "אבל הדבר שחימם את ליבי במיוחד, היה הברכות מתלמידים לשעבר. בצד ההשקעה העצומה במחקר, השקעתי רבות בהוראה. תמיד האמנתי שהיחסים המשמעותיים שנוצרים באוניברסיטה הם בין מורים לתלמידים. ההשקעה בהוראה הייתה תובענית. לא היה פשוט לפנות לכך את הזמן לצד תפקידי הניהול שנטלתי על עצמי. אבל הקשר האנושי והטמעת הידע, אופן החשיבה והערכים היו חשובים לי, וכנראה שכאשר מאמץ נושא פרי, נהנים ממנו במיוחד."

הפרס הזה הוא שיא מבחינתך?

"הוא ציון דרך מאוד חשוב, פסגה מקצועית, אבל אגלה לך מהו השיא ששברתי - אני חוקרת המשפט הראשונה שזוכה בפרס ישראל ששמה אינו רות! קדמו לי החוקרות פורצות הדרך רות בן-ישראל, רות לפידות ורות גביזון..."

לצד אבני היסוד שהנחת בתחום החוזים במשפט בישראל, ציינה ועדת הפרס את העיסוק שלך במשפט וספרות. תוכלי לספר איך נולדה המשיכה שלך לתחום?

"באתי מבית ספוג תרבות, והמשיכה הטבעית שלי הייתה למדעי הרוח. החלטתי ללמוד משפטים כתחום השכלה כללי וחשוב, שיספק גם מקצוע, ומצאתי את עצמי מתאהבת בתחום המרתק והעשיר הזה. גם במסגרתו נמשכתי להשכלה משפטית במובנה הרחב - משפט רומי, משפט עברי, ההיסטוריה של המשפט האנגלי, משפט השוואתי - אבל בסופו של דבר בחרתי במשפט הפרטי כתחום עניין מרכזי ונהניתי ממנו מאוד. בזיקה בין ספרות ומשפט תמיד התעניינתי, אבל החזרה לפקולטה לאחר כהונתי כרקטור אוניברסיטת תל אביב, היוותה עבורי הזדמנות גם לסגור מעגל ולפנות לחקור את התחום, שהוא אגב צעיר יחסית באקדמיה. ביוזמת סגן הדקאן דאז והיום השופט פרופ' עופר גרוסקופף, פתחנו סדרה לקהל הרחב בשם 'מועדון משפט וספר', שמתקיימת בהצלחה

להמשך הכתבה >>

כחלק מעיסוקה המחקרי במפגש בין ספרות ומשפט ייסדה פרופ' נילי כהן את פרויקט "מועדון משפט וספר", אשר מציין בהצלחה רבה שלוש עשרה שנות פעילות, ובוחן את הממשק בין תרבות, ספרות ומשפט דרך מבטם של יוצרים וחוקרי משפט. מימין לשמאל: עם שופטת בית המשפט העליון, פרופ' דפנה ברק-ארז, מאיר שלו ופרופ' רון חריס, עם א. ב. יהושע ועם עמוס עוז

זו השנה השלוש עשרה, ונוגעת בממשק בין תרבות, ספרות ומשפט. לימדתי יחד עם פרופ' שי לביא סמינר בשם 'משפט וזיכרון', בעל היבטים תרבותיים וספרותיים, ולאחר מכן התחלתי ללמד את הסמינר 'ספרות ומשפט'. הספרות מייצגת ביצירות רבות את תמונת המשפט, היא מבליטה את היחסיות הערכית של המשפט ואת הדרך שבה בוחר המשפט לשכנע את נמעניו. נוסף על כך, המשפט, כמו הספרות, כרוך בפרשנות ובביקורת, כך שהזיקה ביניהם מעשירה ומרחיבת דעת".

אבל לצד הניתוח של ייצוג המשפט בספרות והניתוח הספרותי של המשפט, את עוסקת גם בניתוח של מקרים משפטיים בעלי נגיעה לספרות, דוגמת כתבי קפקא...

"המקרה הזה מהווה דוגמה יפה לאופן שבו היצירה הספרותית של קפקא עצמו יכולה הייתה ואולי ראוי היה שתשפיע על התוצאה המשפטית. זו סינתזה מובהקת בין סוגייה משפטית לבין ביקורת תרבותית וספרותית".

לצד הגיוון בתחומי המחקר המשפטיים, גם היית ועודך מעורבת בתפקידי ניהול והכוונה אקדמיים. איך התגלגלת לזה?

"כשפנה אלי הרקטור, פרופ' דן עמיר, בזמנו והציע לי לכהן כסגנית הרקטור, התלבטתי מאד. לא סברתי שיש לי הסגולות הנדרשות. אך החלטתי לנסות וגיליתי בעצמי צד חבוי, שהוביל אותי בהמשך לתפקיד הרקטור. התפקיד היה כרוך באתגר גדול ובסיפוק גדול. בצד קידום המחקר פעלתי לפתיחת שערי האוניברסיטה לקהלים שונים בחברה. למשל, "אימצנו" את תיכון עירוני ז' ביפו לקידום התלמידים ומשפחותיהם, או - ביוזמתו של ד"ר גדעון צ'יטיאט - שילבנו תלמידי תיכון מהפריפריה בסמסטר הקיץ, תוך הכרה בקורסים שהם למדו כחלק מלימודיהם האקדמיים בעתיד. יחד עם זאת,

> אני עוד זוכרת כיצד, כחיילת, נרשמתי למחזור הראשון של הפקולטה למשפטים כפקולטה עצמאית באוניברסיטת תל אביב. והנה, חמישים שנה הייתי באותו המקום! במבט לאחור אני מרגישה שהתמזל מזלי.

לאחר שסיימתי לכהן בתפקיד התובעני של רקטור שמחתי לחזור לפקולטה. ב-2004 הצטרפתי לאקדמיה הישראלית הלאומית למדעים, הגוף האקדמי היוקרתי בישראל וב-2015 שוב נקרה בדרכי תפקיד מאתגר כנשיאת האקדמיה".

תוכלי לספר מעט על תפקידך כנשיאת האקדמיה?

"האקדמיה הישראלית הלאומית למדעים הוקמה בתחילת שנות ה-60 על פי הדגם של האקדמיות האירופאיות, הפועלות לקידום המחקר והמדע על ידי יוזמות, ייעוץ לממשלה והכוונה. היוזמה הבולטת ביותר של האקדמיה, שכוננה בתקופת נשיאותו של פרופ' יהושע יורטנר, היא הקמת הקרן הלאומית למדע, הגוף המתקצב המחקרי הגדול והחשוב בישראל. אבל גם מה שנקרא באוניברסיטת תל אביב 'תכנית כלים שלובים', כלומר הדרישה מסטודנטים למדעי הטבע לקחת קורסים במדעי הרוח ולהיפך, נולדה כיוזמה של האקדמיה הלאומית בעקבות דו"ח על מדעי הרוח, שאותו הגה פרופ' קדר. כנשיאת האקדמיה הלאומית חשוב לי להמשיך במסורת הברוכה של קודמיי. למשל, אנו עוסקים בקידום דו"ח ועדה של האקדמיה בראשות פרופ' סטרומזה בנושא פיתוח תחום מדעי הדתות. אך בדומה למה שנעשה באוניברסיטת תל אביב בשעתו, חשוב לי גם להדגיש את החיבור לחברה. למשל, החל בשנה שעברה מתקיימת באקדמיה סדרת הרצאות המכונה 'בשערי האקדמיה'. הסדרה פתוחה לקהל הרחב אבל דאגנו לשלב בין השומעים תלמידי תיכון. אנו מארחים אותם, מפגישים אותם עם המרצים ומאפשרים להם, לאחר ההרצאה, להיות הראשונים להגיב ולשאול. לצד זה, אנחנו ממשיכים ליזום שיתופי פעולה עם גופים מקבילים לקידום המדע - למשל, באוקטובר הקרוב תתקיים סדנה בנושא 'מדע ופרטיות' בשיתוף הרויאל סוסייטי, האקדמיה הלאומית של בריטניה".

את מזוהה מאוד עם הפקולטה, שבה עשית את שלושת התארים, בה ייסדת עוד כסטודנטית את כתב העת המשפטי "עיוני משפט" ובה כיהנת כחברת סגל במשך שנים...

"כן, כשעזבתי את הפקולטה בינואר 2016, תוך כדי שאני מקבלת, בפעם השלישית, את פרס הרקטור להצטיינות בהוראה - פרס שאני ייסדתי כרקטורית... - אמרתי שאני לא מרגישה שאני באמת נפרדת. אני עוד זוכרת כיצד, כחיילת, נרשמתי למחזור הראשון של הפקולטה למשפטים כפקולטה עצמאית באוניברסיטת תל אביב. והנה, חמישים שנה הייתי באותו המקום! אני אוהבת את המקום הזה, את האנשים שבו, את תחומי העניין שמצאתי בו כחוקרת וכמרצה, ואת יופיו. הייתה לי זכות ללמוד במקום הזה תורה וללמד בו תלמידים, שמרבים מהם השכלתי. במבט לאחור אני מרגישה שהתמזל מזלי" ■

הפרויקט היפה של חונכות אישית של סטודנטים בשנה א' בפקולטה, על ידי סטודנטים משנים מתקדמות, מציין עשור של הצלחה בקרב הסטודנטים, החונכים והנחנכים. הפרויקט נתמך, לצד תורמים נוספים, בידי הקרן לזכרו של השופט, איש החינוך ובוגר הפקולטה, עמיחי דוויק ז"ל. לרגל שנת העשור, שוחחנו עם צפרא דוויק, מנהלת הקרן, ועם שי וזאנה ויארה מנסור, רכזות הפרויקט הנוכחיות, ושמענו מהן מעט על עמי, על התגלגלותו של הפרויקט ועל פניו כיום.

עמי דוויק ז"ל, איש חינוך שהפך שופט

עבור השופט עמיחי דוויק ז"ל כס השיפוט היה קריירה שנייה, אליה הגיע לאחר פעילות מסורה ורבת שנים בתחום החינוך המשלים, בתנועות הנוער ובמרכזים הקהילתיים בתל אביב. ואולם, על אף הישגיו, כגון יצירת מסגרות מעצימות ומקרבות בין אוכלוסיות שונות בגילאי הנוער בשכונות דרום תל אביב ועל אף שדרכו כאיש חינוך היתה סלולה - הוצע לו תפקיד ראש אגף הנוער במשרד החינוך - בחר עמי לשנות כיוון, ובגיל מבוגר ממרבית חבריו לספסל הלימודים, וכבר אב לילדים, החל ללמוד לימודי ערב בפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב.

לאחר סיום הלימודים וסטאז' בפרקליטות ואצל מי שהיה לימים נשיא בית הדין הארצי לעבודה, מנחם גולדברג, עבד עמי כעשור בתחום הנזיקין, במהלכם גילה נטייה וכישרון להוביל את הצדדים להסכמות ולפשרה. הבקשה להתמנות לשופט לנוער היתה רק המשך טבעי ורצון לשלב את הכישרון ליישוב מחלוקות עם ניסיונו החינוכי ועם פעילותו למען הנוער (עמי המשיך עד אז בפעילותו בצופים ואף שימש כראש ההנהגה הארצית!). ואולם, צרכי המערכת - מחסור בשופט שלום בעל רקע בנזיקין - הובילו את עמי לכהן כעשר שנים כשופט בבית משפט השלום בתל אביב. כשמונה עמי לבית המשפט המחוזי כבר היה זה לאחר שהתמודד עם מחלת הסרטן. את הניתוחים עבר בפגרות ואת הטיפולים הכימותרפיים בסופי השבוע, תוך כדי עיון בתיקי בית המשפט בבית החולים. חרף מחלתו, התמנה לערכאה הבכירה וגם כאן, לא החמיץ יום אחד של עבודה. ביום הראשון לפגרת בתי המשפט של שנת 2000 נכנס לאשפוז האחרון. עמי נפטר והוא בן 54 בלבד.

קרן עמי דוויק למען הנוער והולדת פרויקט החונכות בפקולטה

בשנת 2005 יזמה אלמנתו, כיום יו"ר איגוד העובדים הסוציאליים בישראל, צפרא דוויק, בצוותא עם חבריו של עמי, את הקמתה של "קרן עמי דוויק למען הנוער", בכדי להנציח את זכרו ופועלו של עמי, לסייע לבני נוער וצעירים ולחבר בין העולמות השונים אותם ייצג עמי באישיותו. הודות לקרן שופצו מרכזי נוער בשכונות מצוקה ובפריפריה והוקמו פארק אתגרי לנערות בסיכון, שבט צופים על שמו של עמי - שבט עמיחי בקצרין - וכן מצפה על הר הרוח, מעל הישוב נטף, משקיף על רעות, שם התגורר עמי.

לאורך השנים שמר עמי על קשר עם הפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב, שוחח עם מרצים שלו לשעבר והשתתף במשפט המבוים השנתי. לפיכך בחרה הקרן לזכרו, בעצתה של פרופ' נילי כהן ובעידודו של הדקאן פרופ' חנוך דגן (בעצמו חניך תנועת הצופים...), לסייע לסטודנטים צעירים מרקע מוחלש להשתלב בלימודי המשפטים בפקולטה כדרך לשינוי אישי וחברתי. כך נולד פרויקט החונכות במסגרתו מלווים סטודנטים משנים מתקדמות, תמורת מלגה, את אלו מקרב הסטודנטים בשנה א' הזקוקים לכך במיוחד, אחד על אחד, לאורך השנה כולה.

פרויקט שתורם, בדרכים שונות, לכל המשתתפים

השנה יציין הפרויקט עשר שנות פעילות במהלכן הצטרפו לתכנית גם תורמים נוספים. בעשר השנים שחלפו חילקה קרן עמי דוויק עשרות מלגות מדי שנה לסטודנטים החונכים, בטקס שנתי מרגש הנערך בפקולטה, בנוכחות חברי סגל הפקולטה וסטודנטים ובהשתתפות חבריו של עמי ומוקירי זכרו, ובהם עורכי דין ושופטים. בטקס מוקרן סרט המספר על עמי, על פעילותו החינוכית והמשפטית, ועל התמודדותו עם מחלתו ואילו החונכים והנחנכים במסגרת התכנית משתפים מחוויותיהם שלהם.

מספרת צפרא דוויק: "התגובות של החונכים והנחנכים לאורך השנים מדהימות וזה מחמם את הלב לראות עד כמה זה תורם גם לאלה וגם לאלה ואיך משתתפי

עמי דוויק ז"ל עם נשיא בית המשפט העליון, הפרופסור אהרון ברק, ביום השבעתו לשופט מחוזי. צפרא דוויק: "אני משוכנעת שעמי היה מאוד גאה בפעילות הקרן שהקמנו לזכרו ובפרויקט החונכות בפקולטה".

להמשך הכתבה >>

>> (המשך מהעמוד הקודם)

התכנית יצרו רשת קשר ותמיכה הדדית משלה. אני חושבת שהצלחנו גם מהבחינה הערכית וגם במבחן התוצאה - כיום הגענו למצב בו מי שזוכה לחונכות לא נכשל יותר! הפרויקט נתפס כמבוקש מאוד עבור הסטודנטים החונכים ולא פחות חשוב, עבור הנחנכים, ששמחים לקבל סיוע ולא חשים לא נוח לפנות לתכנית. ואולם, תקציב הקרן הולך ואוזל ואנו כל הזמן בחיפוש אחר האמצעים להמשיך בפרויקט היפה הזה, ובפעילויות נוספות, כראוי לזכרו של עמי. אנחנו שמחים על כל תרומה לקרן, ואפילו צנועה".

שי וזאנה ויארה מנסור, סטודנטיות שנה ג', שימשו כחונכות במסגרת הפרויקט בשנה שעברה והשנה הן מרכזות ביחד את הפרויקט. פגשנו אותן לשיחה משותפת על השינוי שמחולל הפרויקט, וכיצד הוא מתנהל.

שי וזאנה ויארה מנסור עם צפרא דוויק בטקס הענקת המלגות לחונכים במסגרת התכנית, תשע"ז

שלום שי ויארה. תוכלו לתאר בקצרה את פרויקט החונכות?

שי: חשוב להזכיר שלפני תחילת שנת הלימודים, כל הסטודנטים החדשים לשנה א', שכמובן טרם התנסו בשום מסגרת אקדמית ובמציאה של חומרים משפטיים או בקריאה ובכתיבה של טקסטים משפטיים, באים לשבוע אוריינטציה, שמועבר על ידי סטודנטים משנים מתקדמות. בשבוע האוריינטציה מסבירים להם על הדרישות במהלך הלימודים, מה זה אומר להגיש עבודה, איך נראית הספרייה, איך קוראים פסק דין וכו'.

פרויקט החונכות מתרחש מעבר לשבוע האוריינטציה וגם מעבר לקורס המיוחד "מבוא למשפט ישראלי", למי ששפת אמו אינה עברית. כלומר אלו המסגרות הכלליות והראשונות שנועדו לסייע להסתגל ללימודים אבל כבר במסגרתן וגם במייל ובקבוצות פייסבוק שונות, הצגנו את האפשרות לקבל, החל מכמה שבועות לתוך השנה האקדמית, חונך או חונכת לכל השנה, למי שנתקל בקושי מיוחד, למשל, סטודנט שסובל מקשיי שפה או קשיי קשב וריכוז.

> אנו כל הזמן בחיפוש אחר האמצעים להמשיך בפרויקט היפה הזה, ובפעילויות נוספות, כראוי לזכרו של עמי
>
> **צפרא דוויק**

יארה: אני הייתי חניכה בפרויקט בשנה א'. בסמסטר הראשון של אותה שנה היה לי קשה מאוד עם השפה. לא רק בכיתה. גם מול החונכת. וגם לא הייתי מרוכזת. אבל בסמסטר ב' הרגשתי שיפור. החונכת עזרה לי לעשות סדר בבלאגן ולהבחין בין עיקר וטפל, שכיום אני יודעת שזה קושי נפוץ... אם כי אני עדיין קוראת פסקי דין, בניגוד לרבים אחרים... בשנה שעברה חנכתי שלושה סטודנטים, שכיום הם חברים שלי והשנה החלטתי לרתום את הניסיון שלי לטובת התכנית ובעיקר להיות כתובת לסטודנטים הערבים.

שי: גם אני חנכתי בשנה שעברה שתי סטודנטיות עם קשיי שפה. אחת, סטודנטית ערביה והשניה עלתה לארץ רק שנה קודם. אצל אחת מהן ממש הייתה קפיצה בציונים בסמסטר ב', לממוצע גבוה, אם כי החונכות לא נמדדת לפי ציונים. בעיני זה לא רק עיקר וטפל אלא מציאת דרך הלימוד המתאימה לכל סטודנט. למשל, אולי עדיף למי שיש לו קשיי שפה להתרכז בכיתה במה שנאמר ולא לנסות לסכם, או, אם גם זה לא מצליח, לשבת בספרייה או בבית, לעבור על מחברת של חבר או מחברת משנה שעברה וכך להגיע להבנה. לכן כל כך חשובים הדיאלוג וההיכרות ארוכת הטווח עם החניך. לפעמים זה לוקח את כל סמסטר א' למצוא את צורת הלימוד שתעזור לסטודנט להתקדם.

להמשך הכתבה >>

איך בחרתן את החונכים ואיזו הכשרה העברתן להם?

שי: ראיינו את המועמדים, ובחרנו עשרים וחמישה. אגב, כמעט לא בחרנו לפי ציונים. חיפשנו בעלי מחויבות לתכנית ולא מי שמעוניין בשורה בקורות החיים. גם חיפשנו בעלי רקע התנדבותי ואולי גם מי שחווה בעצמו קשיים בשנה א'. יש גם עדיפות לסטודנטים שנה ב', אצלם החומר של שנה א' עדיין טרי בראש. העברנו להם הכשרה קצרה שכללה גם מפגש עם דב גבע, חבר הוועד המנהל של קרן עמי דוויק ז"ל. בהכשרה העברנו לחונכים טיפים ומודל של כמות הפגישות עם כל חניך ואופן העזרה בנושאים פרטניים כמו קריאת פסק דין, איך מתכוננים להגשת עבודה או לבחינה. המטרה היא לעזור לחניך באופן רציף מבלי להעמיס בצורה לא הוגנת על החונך. גם חשוב לשמור על דיסטנס מסוים, שלא ייווצר מצב בו חניך יבקש מהחונך לעשות את הדברים במקומו ולחונך לא יהיה נוח לסרב.

> בפרויקט שומרים על דיסקרטיות כדי לא להרתיע את מי שעשוי להיות מובך... אבל למען האמת לא נתקלנו בבושה. להפך, החניכים שמחים לקבל עזרה.
>
> **יארה מנסור, רכזת פרויקט החונכות**

איך נעשה הציוות בין החונכים לחניכים?

יארה: אנחנו משתדלות לצוות לפי תכנית הלימודים, כלומר סטודנטים שלמדו באותו המסלול או אצל אותם המרצים או שמשלבים שני תארים זהים. אבל חשוב לומר שהמטרה היא הקניית מיומנויות למידה שימושיות בפקולטה ויכולת התנסחות טובה יותר ופחות התמקדות בתכנים השונים - מי שמעוניין בשיעורי עזרה, יכול לקבל שיעורים מסובסדים דרך אגודת הסטודנטים - ובכל מקרה, לאור העומס של שנה א' זה גם בלתי אפשרי להתכונן ביחד, החניך והחונך, לכל עבודה. אז בוחרים את העבודות החשובות ומתמקדים בהן ולומדים מהן לכל היתר.

ואיך מתבטא המשך הקשר שלכן עם החונכים והחניכים לאורך הסמסטר?

שי: מעבירים משובים בין החניכים והחונכים ועושים שיחת אמצע שנה משותפת לחונכים, בהנחיית ד"ר הילה שמיר, מרכזת הפרויקט מטעם הסגל. גם הבהרנו לכל משתתפי הפרויקט מראש שמי שיש לו קושי מוזמן לפנות אלינו ועובדה היא שברוב המקרים לא מתעוררות בעיות. היה מקרה אחד בלבד בו החלפנו חונך לחניך והיו כמה מקרים בהם החניך לא שיתף פעולה ונפגשנו איתו ועזרנו לו להבין שזה דבר שהוא לטובתו.

ואין חשש שסטודנט יתבייש לבקש חניכה, גם אם הוא מגיע להכרה שהוא זקוק לעזרה?

יארה: בפרויקט שומרים על דיסקרטיות כדי לא להרתיע את מי שעשוי להיות מובך. החניכים לא יודעים זה על זה, אין מפגשים חברתיים ובדרך כלל גם לא מפגשים אחרים משותפים, והחניכים גם יכולים לבחור בכלל לא להיפגש עם החונכים בפקולטה. אבל למען האמת לא נתקלנו בבושה. להפך, החניכים שמחים לקבל עזרה. פנו כ-70 איש מתוך פחות מ-300 סטודנטים בשנה א' ולצערי, בין היתר בשל הצטמצמות התקציב של קרן עמי דוויק, יכולנו לקבל רק 50 ■

צילום: ריית צלניקר

תודה רבה רון ובהצלחה, שרון!

ב-1 במרץ נכנס לתפקידו דקאן הפקולטה החדש, פרופ' שרון חנס, והחליף את פרופ' רון חריס בתום כהונה בת חמש שנים. פגשנו את הדקאן החדש לראיון בכורה ולחשיפת חזונו ותכניותיו לתפקיד, ולצדו, ראיון סיכום קדנציה ורשימת הישגים, עם הדקאן היוצא

פרופ' שרון חנס, ראיון חגיגי לכבוד הכניסה לתפקיד דקאן הפקולטה למשפטים

פרופ' חנס, ברכות על התפקיד. תוכל לספר מעט על המסלול הניהולי שלך בפקולטה עד לכס הדקאן?

"בדומה לחלק מן הדיקאנים הקודמים, התפקיד המשמעותי אצלי בדרך לדקאנות היה תפקיד סגן דקאן, ואני כיהנתי בו בשנים 2009-2010, כשפרופ' חנוך דגן היה הדקאן. מדובר בתפקיד מאוד אינטנסיבי שכולל אחריות על כל תחומי ההוראה - קביעת המערכת, עבודה מול המרצים, הסטודנטים והסגל המנהלי הרלוונטי, עמידה בראש ועדת הוראה ועוד תפקידים נלווים שקשורים לניהול השוטף של הפקולטה. לאחר מכן ועד להתמנותי כדקאן ניהלתי את מרכז על ע"ש צגלה, שהוקם על ידי תרומה יוצאת דופן של ידיד הפקולטה, מר מיקי בירון צגלה. מרכז צגלה הוא המרכז למחקר משפטי הגדול בארץ מבחינת תקציב והיקף פעילות, והוא אחראי גם להוצאה של כתב העת המשפטי Theoretical Inquiries in Law, שהוא בעל מעמד עולמי מכובד מאוד ויוקרה רבה בתחום התיאוריה של המשפט. תפקיד מנהל צגלה כולל את תפקיד העורך הראשי של כתב העת, שעומד בראש מערכת סטודנטיאלית רחבה. למזלי זכיתי לעזרה גדולה של ד"ר יעל ברוידא-בהט, עורכת המשנה, שניהלה בפועל את מרבית ענייני המערכת, ולי נותר להתמקד בפיתוח כתב העת מבחינת איכות הכותבים והכנסים של כתב העת. מעבר לכתב העת, הפעילות של המרכז כוללת הזמנת מרצים אורחים, ייזום ועריכת כנסים, חילופי משלחות סטודנטים, תמיכה בתכנית לחינוך משפטי קליני, תמיכה במחקרים של חברי סגל ושלל פעילויות אקדמיות נוספות. במקביל, שימשתי עד לפני שנתיים כמנהל תכנית תל אביב ברקלי לתואר שני אקזקיוטיבי במשפט מסחרי. זו תכנית ייחודית, אינטנסיבית ומושקעת מאוד בתכניה, המעניקה תואר שני בשנה אחת לעורכי דין בתחום המסחרי, כאשר שני סמסטרים נערכים כאן וסמסטר קיץ בבית הספר למשפטים של אוניברסיטת ברקלי. במשך השנים שימשתי גם בתפקידים שונים ברמה האוניברסיטאית, ובזכות זה יש לי ראייה כוללת, ברמה מסוימת, של הקמפוס. בין היתר, הייתי במשך שנתיים חבר בוועדת המינויים האוניברסיטאית אשר כל קידום של כל איש סגל באוניברסיטה עובר דרכה, והייתי נציג הפקולטה למשפטים בוועדה האסטרטגית של האוניברסיטה, בראשותו של פרופ' אריאל פורת, אשר נועדה לסייע לנשיא האוניברסיטה לגבש את דרכה של האוניברסיטה לקראת שנת 2020, והגישה המלצות בעלות חשיבות רבה לעתידה של האוניברסיטה".

איך מיישבים כל כך הרבה תפקידים ודרישות ביחד, במקביל להוראה ולמחקר?

"העבודה תובענית ודורשת להיות בפקולטה שעות ארוכות, אבל כנראה שאני אוהב את זה. עובדה שאני מעמיס על עצמי עוד... אני למעשה נהנה מכל מה שאני עושה בפקולטה, גם מההוראה, ובעיקר אני נהנה ללמד דווקא את הכיתה הגדולה בדיני תאגידים, כלומר את הקורס הבסיסי בנושא - כל פעם אני מגלה דברים חדשים והסטודנטים מאתגרים את אופן החשיבה שלי. מבחינת המחקר אני נמצא עכשיו בעיצומם של כמה פרויקטים, חלקם הגדול משותפים עם חוקרים אחרים, ואני אעשה מאמץ לקדם גם אותם, במקביל לתפקיד הדקאן, אם כי בקצב איטי יותר. ברור שלעומס יש מחירים, בעיקר ביחס למשפחה אבל אני מוצא את הזמן לבלות איתם זמן רב ככל הניתן, ומקפיד לקחת חופשות...".

עד כמה ניתן להתכונן לתפקיד של דקאן?

"הרגשתי מזה זמן את הציפייה אצל רבים בפקולטה שאקח את התפקיד על עצמי ונשאבתי לזה בהדרגה, כך שלקחתי את ההכנות לתפקיד ברצינות ותכננתי תכניות. אני מוכן לחשוף חלק מהן כבר עכשיו. המטרה הכללית היא לפעול לאיתור אפיקים להרחבת המחקר ושיתופי הפעולה עם חוקרים בכירים בחו"ל וליצור תמריצים ומסגרת לפרסומים של חברי הפקולטה מעל הבמות האקדמיות האיכותיות ביותר. כל זאת, לצד המשך הטיפוח והגיוס של חברי הסגל האקדמי הטובים ביותר. במקביל, אפעל לקידום ההוראה והשירות לציבור הסטודנטים המעולה שלנו, שאין כמותם בשום מקום אחר. במסגרת היעדים הגדולים האלו, וכדרך להשיג אותם, חשבתי על שלושה פרויקטים מוגדרים אותם ארצה לדחוף במחצית הראשונה של הכהונה שלי והם יצריכו פיתוח משאבים משמעותי".

תוכל להציג את הפרויקטים הללו בקצרה?

"בוודאי. הפרויקט הראשון הוא הקמת ה-**Summer Research Institute** בפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן, זה לפחות השם הזמני של הפרויקט. הכוונה למסגרת מחקרית קבועה של חודש עד חודש וחצי, מדי קיץ, כל שנה באחריות חבר סגל אחר, אשר תתמקד בשיתוף פעולה בינינו לבין בית ספר מוביל למשפטים בעולם - בכל שנה שיתוף הפעולה יהיה עם מוסד בכיר אחר, בנושא מסוים. הפקולטה שלנו ובית הספר המקביל לו בעולם, ייוצגו על ידי

להמשך הכתבה >>

> אני בוודאי מאוד גאה בפקולטה, וקל "למכור" משהו שאתה מאמין בו. הפקולטה היא אי של מצוינות ועשייה יוצאת דופן.

שלושה חברי סגל מכל מוסד, ויצרו ביחד קבוצת מחקר שתתכנס בתל אביב בקיץ. בנוסף יקחו חלק בקבוצת המחקר עוד חוקרים בכירים, עד שישה נוספים, מהארץ ומחו"ל. תהיה תכנית פורמלית ממוקדת כמו סמינר שבועי להצגת עבודתו המחקרית של כל אחד מחברי קבוצת המחקר, אבל עיקר הדגש הוא קידום המחקר של כל אחד מהחוקרים, בנושא שעבורו מתכנסת הקבוצה, תוך הפריה הדדית. אני מקווה שהמסגרת המחקרית הזו תעשה לעצמה עד מהרה שם עולמי וכמובן תקרין על הפקולטה ועל ההכרה העולמית באיכות הגבוהה שלה. אני מצפה שהמסגרת הזו תוביל לשיתופי פעולה רבים בין החוקרים שלנו לחוקרים הזרים, תפרה את המחשבה של החוקרים המעורבים, ותחשוף את החוקרים הצעירים והוותיקים שלנו בפני הזדמנויות חדשות. יש הרבה מאוד מרצים וחוקרים מובילים מהעולם שרוצים לבוא לכאן אבל הרבה פעמים דרישות ההוראה במוסדות האם שלהם מונעות זאת מהם, ולכן מסגרת קיץ מרוכזת יכולה להיות פתרון אידאלי מבחינתם".

יש תקדימים למסגרות מחקר מסוג זה?

"יש תקדימים רבים לקבוצות מחקר ולמכונים למחקר מתקדם, ויש להם תרומה עצומה למחקר ולחוקרים. אבל כאן יהיה משהו נוסף - לא רק קבוצת מחקר איכותית, אלא שיתוף פעולה אינטנסיבי עם מוסד משפטי אקדמי בכיר ביותר מדי קיץ, ולאורך זמן - שורה של שיתופי פעולה עם מוסדות רבים. זה יהיה נדבך נוסף לפעילות המחקרית במסגרת מרכזי ומכוני המחקר הרבים בפקולטה, אשר אחראים גם לייזום כנסים והבאת דוקטורנטים ופוסט-דוקטורנטים מחו"ל.

הפרויקט השני אותו אני מעונין לקדם הוא הקמה של מרכז מחקר למשפט ולחדשנות, או למשפט, טכנולוגיה וחדשנות. החדשנות הטכנולוגית מאתגרת את המשפט ואנחנו צריכים לתת מענה להתפתחות הזאת בזירת הפעילות המחקרית שלנו ומעבר לה, ואני מרגיש שאנחנו בפיגור. גם אופן ההוראה עתיד להשתנות והמרכז החדש יוכל לעסוק גם בזה - כלומר המעבר לקורסים מקוונים, למידה מרחוק - אנחנו עומדים בפני שינויים דרסטיים בהיבט זה ואני אעודד את חברי הסגל להתנסות בתחום. המרכז החדש יוכל גם לשמש גשר בינינו לבין גופים פעילים בשוק בתחום החדשנות הטכנולוגית והחדשנות המשפטית".

והפרויקט השלישי?

"הפרויקט השלישי אולי פחות זוהר בכותרתו אבל לא פחות משמעותי מבחינת חשיבותו והוא נוגע לתמיכה במחקר. אנו מעודדים את חברי הסגל לפנות לקרנות ולמענקים חיצוניים וזה מעורר בנו גאווה גדולה כשהם זוכים במענקים תחרותיים משום שזה מדד להצטיינות. בשנתיים האחרונות החוקרים של הפקולטה זכו ביותר מענקי מחקר של הקרן הלאומית למדעים מאשר כל החוקרים למשפט באוניברסיטאות האחרות גם יחד. אבל יחד עם זאת צריך שיהיה לנו תקציב לפיתוח המחקר לשלב שלפני הפנייה לקרנות חיצוניות, או בתחומים בהם קשה יותר לגייס מקור מימון חיצוני. לשם כך אני רוצה לבסס את קרן הדקאן למחקר כמקור שיעניק חופש פעולה גדול יותר במימון יוזמות מסוג זה וזה חשוב שלדקאן, כמוקד קבלת ההחלטות והמעקב אחר פעילות המחקר בפקולטה, יהיה את האמצעי הזה".

בנוסף ליעדים האקדמיים שהצבת לעצמך, לצדדים הניהוליים של התפקיד אפשר להתכונן?

"פחות. ברור שיש הרבה אינטרסים ורצונות מתחרים שצריך ליישב ביניהם בתפקיד הדקאן, תוך הקפדה על קידום מטרות הפקולטה ותמיד השמיכה קצרה מדי. אני חי את הפקולטה והאוניברסיטה כבר חמש עשרה שנה כך שאני מכיר את הדברים מקרוב, אבל עד שצוללים לתוך זה לא מתנסים בכך. אני מרגיש שיש לי קרדיט משמעותי אצל חברי הסגל של הפקולטה ואנסה לשמור עליו".

אתה מוכן לממלכתיות הנדרשת מהתפקיד, לייצוגיות, לצורך גם לשווק את הפקולטה?

"אני בוודאי מאוד גאה בפקולטה, וקל "למכור" משהו שאתה מאמין בו. הפקולטה היא אי של מצוינות ועשייה יוצאת דופן. לעומת זאת, ולמרות שיש לי אינספור מכרים והיכרויות באוניברסיטה, במשרדי עורכי הדין ובמשק, מינגלינג וסמול טוק זה לא הצד החזק שלי, ואומרים לי שזה חלק מדרישות התפקיד. אז או שאני אשתנה, או שהתפקיד ישתנה".

שיהיה בהצלחה!

להמשך הכתבה >>

פרופ' רון חריס, הדקאן היוצא, בראיון פרידה

צילום: אסף ליליה

פרופ' רון חריס, בוא נחזור חמש שנים אחורה. רצית להיות דקאן?

"אין ספק שיש פה אתגר. גם ברמה האישית - איך אני מתמודד עם התפקיד ואיך הוא מפתח אותי - וגם מבחינת היכולת להשפיע, אבל לא בדיוק בחרתי להגיש מועמדות לדקאן. פרופ' דפנה ברק-ארז התמנתה לבית המשפט העליון חצי שנה לאחר שכיהנה כדקאן ופנו אלי בתור הבא בתור עם הניסיון המתאים לתפקיד... אם חבר סגל אינו מעוניין לשבת מתישהו על כס הדקאן הוא צריך לסרב או 'לא להצליח' כבר בתפקידים האדמיניסטרטיביים הראשונים שאיש סגל נושא בהם, כגון חברות בוועדות הפקולטה. אחרת, הוא יקבל תפקידים רחבים יותר - ראש ועדה, ראש תכנית - לדוגמה, אני הייתי אחראי על פרויקט החונכות בראשית הדרך - או ראש מכון וכמובן סגן דקאן. כל אלה בסופו של דבר הם תפקידים בדרך לדקאנות. בנקודת הזמן ההיא השתכנעתי שכנראה לא היה מועמד מתאים יותר מבחינת המסלול הניהולי וגם היתה לי אחריות כחבר בקהילת הפקולטה, הגם שמבחינות אחרות, מחקרית ומשפחתית, לאור התובענות של התפקיד, זה לא היה הכי מתאים אז".

כשנכנסים לתפקיד מסוג זה מגדירים יעדים, לעצמך ולפקולטה באופן רשמי?

"כאמור, התמניתי בהפתעה מבחינת העיתוי. היו לי מספר יעדים מראש וכמה שנולדו לאורך הדרך אבל הדבר החשוב הוא דווקא לדעת לנצל הזדמנויות ולא בהכרח להיצמד ליעדים שהגדרת".

ובמבט לאחור, האם עמדת ביעדים, בין אם מתוכננים או מזדמנים?

"ברובם כן. למשל, אחד היעדים שכן הגדרתי לעצמי מראש, כי סברתי שהוא חשוב לפקולטה בשלב הזה בחייה והוא גם עניין אותי באופן אישי, זה נושא חיזוק הבין-לאומיות של הפקולטה. לסגל האקדמי יש ניסיון בין-לאומי בדרך כלל ויש גם מורים מחו"ל שמלמדים אצלנו אבל היה חשוב שגם בקרב הסטודנטים יהיו סטודנטים זרים והיה חשוב גם לחזק את הקשרים עם אסיה, בעיקר בהודו וסין. אנחנו עדיין בתחילת הדרך אבל אני מאמין שנוצר מומנטום שנמשיך איתו".

בהקשר של הסטודנטים אתה מתכוון לפתיחת התכנית הבין-לאומית לתואר שני ולהרחבת תכנית חילופי הסטודנטים?

"כן, התכנית לחילופי סטודנטים בתואר הראשון היתה בעבר מצומצמת יותר והתנהלה בעיקר מול בתי ספר למשפטים בארה"ב ובקנדה, והיה לי חשוב להרחיב אותה בכלל ובפרט לדרום אמריקה, לאירופה ומעל לכל לאסיה, כך שיהיו כאן יותר סטודנטים זרים בתואר הראשון. וכמובן, פתיחת התכנית הבין-לאומית לתואר שני היתה צעד מרכזי. אבל גם בתואר השלישי היה לי חשוב להביא דוקטורנטים מחו"ל וגם בפוסט-דוק. לפני חמש שנים היו פה מעט מאוד פוסט-דוקטורנטים מחו"ל וגם זה השתנה. לא את כולם הבאתי באופן אישי אבל פעלתי להגדלת המשאבים ולניצול משאבים קיימים לנושא, כמו גם לגיוס פעיל של פוסט דוקטורנטים, וגם זה בדגש על הודו וסין".

מדוע זה חשוב?

"כי כשאני מלמד בחו"ל אחד ההבדלים הבולטים שאני מזהה בין ישראל ככלל לבין האקדמיה בחו"ל הוא הרבגוניות של אוכלוסיית הסטודנטים, שבאים מכל העולם. זה מביא תרבות לימוד שונה ופרספקטיבות משפטיות שונות. בהודו וסין אני גם מתעניין באופן אישי ומחקרי אבל קשה שלא לראות את הפוטנציאל ואת ההתפתחות של הכלכלה, המעמד הבינוני וגם האקדמיה בארצות הללו ויש מיליוני סטודנטים מהארצות הללו שרוצים ללמוד בחו"ל".

עוד שינוי בתקופתך הוא הגידול המשמעותי במספר הסטודנטים הערבים בפקולטה.

"כן, אם כי זה תוצאה של תהליכים שהחלו עוד קודם לכן. למעשה, האתגר הבא בהקשר זה הוא לפתוח גם את שערי המקצוע לעורכי הדין הערבים המסיימים את הלימודים אצלנו בהצלחה אקדמית, כך שהם לא יפנו רק למגזר. גייסנו לשם כך תרומה ואנחנו פועלים בשיתוף עם יתר הפקולטות למשפטים ועם ראשי המשרדים הגדולים. גם זו דוגמה להזדמנות שיש לנצל, במקרה הזה כעת. ראוי להזכיר בהקשר זה גם את הפיילוט עם הסטודנטים החרדים, כאשר כאן האוניברסיטה צריכה להכיר גם בקריטריונים השונים לקבלה - העדר בגרות ולימודי ליבה - וגם בצורך במלגות קיום לסטודנטים הללו כמיעוטי יכולת כלכלית וכבעלי משפחות כבר בגיל צעיר".

להמשך הכתבה >>

הדבר הכי חשוב לפקולטה הוא איכות הסגל והיתה לי הזדמנות לעשות קפיצת מדרגה בנושא זה בתקופתי

עם סגן הרקטור, פרופ' איל זיסר

עם נשיאת בית המשפט העליון, השופטת מרים נאור

עם סגן הדקאן פרופ' רועי קרייטנר

מגיש את דוח ועדת חריס לכונס הרשמי ולשרת המשפטים

ובהיבט של בין-לאומיות הסגל?

"השתדלתי להביא יותר פרופסורים אורחים ומשתתפים בכנסים מסין - זה היה יותר קל - ומהודו - קצת יותר קשה בגלל שישראל פחות על המפה האקדמית שלהם, וגם לעודד השתתפות של הסגל שלנו בכנסים בהודו וסין ולהכיר את המקומות הללו מבחינה מקצועית".

אחד הדברים שצוינו בדו"ח הוועדה הבין-לאומית שמונתה ע"י המל"ג לבחינת המוסדות ללימוד משפטים בישראל, הוא התרחבות מערך הקליניקות והעלייה בחשיבותו כחלק אינטגרלי מהתואר הראשון.

"הייתי מעורב בקליניקות כמנחה של הקליניקה לעבודה, רווחה והוצאה לפועל, ואח"כ כעומד בראש ועדה של הפקולטה לבחינת הקליניקות, כך שגם כאן היו לי מחשבות מקדימות על מה אפשר לעשות. בתקופתי כדקאן היו חילופי דורות בניהול התכנית הקלינית ופרצה שביתת הקלינאים. זו היתה הזדמנות לשינוי גם מבחינת גיוס המשאבים לתכנית וגם ביחס למיסודה. אני מקווה שמסקנות הוועדה הבין-לאומית יחזקו את הלגיטימציה שלנו לקבלת משאבים בנושא החשוב הזה מול המל"ג והות"ת".

יש הישג בולט נוסף שאתה יכול לזקוף לזכותך כדקאן?

"אולי הדבר הכי חשוב לפקולטה הוא איכות הסגל והיתה לי הזדמנות לעשות קפיצת מדרגה בנושא זה בתקופתי. בזכות העובדה שהפקולטה ביססה את מעמדה בשנים הקודמות כפקולטה כל כך טובה מבחינה אקדמית, היו אנשים מצוינים ממוסדות אחרים בארץ שרצו לעבור אלינו והיתה לי האפשרות להעביר אותם לשורותינו, הגם שבדרך כלל כל מעבר כזה כרוך בקשיים שונים. גם החזרנו שני אנשי סגל ממוסדות מצוינים בארה"ב. כלומר בדור הביניים התקדמנו משמעותית וגם בשכירת חברי סגל צעירים".

אבל תסכים איתי שיש תחומים - משפט פלילי כדוגמה, עם פרישתו של פרופ' אלי לדרמן - בו ניתן לטעון שנוצר חוסר בסגל?

"לפני כניסתי לתפקיד התייעצתי גם עם דקאנים וחוקרים מובילים בארה"ב ואחד מהם אמר לי משפט חכם - שהוא מעולם לא שמע שאומרים על פקולטה כמחמאה שהיא מאוזנת בכל התחומים. כלומר, בדרך כלל מה שעושה פקולטה לטובה זה שיש לה קבוצת חוקרים מובילה ומצוינת בתחומים מסוימים. כשיש לך קבוצת חוקרים באותו התחום הם מפרים אחד את השני, יש סינרגיה ביניהם והם מבססים מעמד, להם ולפקולטה. בחלק מהתחומים הללו אנחנו בעשירייה ואף בחמישייה המובילה בעולם. בנוסף, להוראה אפשר למצוא פתרון בדמות שכירת מרצה מן החוץ, כלומר לאו דווקא איש סגל קבוע. עוד דבר חשוב הוא שחוקרים צעירים, וליתר דיוק הנושאים שהם בוחרים לדוקטורט, מהווים אינדיקציה מצוינת לתחומים ה'חמים' והמתפתחים כיום בעולם המשפט - לדוגמה תחום המשפט האמפירי ותחום המשפט הבין-לאומי - וראוי ללכת לפי האינדיקציה הזו ולא לפי צרכי מערכת השעות".

ומה מבחינת הרחבת מגוון גופי המחקר בפקולטה? בתקופתך נחנך מכון ש. הורוביץ לקניין רוחני, המכון למשפט ופילנתרופיה קורם עור וגידים ועוד.

"בהחלט. אפשר להוסיף גם את תחום המשפט העברי המתפתח אצלנו והעיסוק במשפט של רוסיה ומזרח אירופה, אם כי יש עוד תחומים בהם הייתי שמח לגייס תרומות להקמת מכוני מחקר - למשל בתחום המשפט הבין-לאומי שמתרחב מאוד אצלנו ובכלל, או בתחום שיתופי הפעולה המחקריים עם מוסדות בהודו וסין. אבל אפשרויות המחקר הם דוגמה מובהקת כיצד הדברים מתגלגלים בלי קשר לתכנון שלך כדקאן, משום שהם תלויים בהזדמנויות שעולות מבחינת התרומות וגיוס אנשי הסגל המתאימים. אין טעם לגייס תרומות לתחום בו אין לך אנשי סגל מתאימים או אין בהם עניין בקרב חברי הסגל הקיימים".

רשימת ההישגים מתארכת...

"אז בוא אני אוסיף לך גם את הרפורמה בתכנית הלימודים לתואר הראשון. פרופ' ישי בלנק הציע אותה כסגן דקאן ופרופ' רועי קרייטנר גיבש ומוביל אותה בחוכמה רבה כסגן הדקאן הנוכחי. עברו למעלה מחמש עשרה שנה מאז הרפורמה האחרונה והעולם השתנה, המשפט השתנה והתפיסות הפדגוגיות השתנו. הגיע הזמן לתת ביטוי לשינויים הללו. עיקר ההישג שלי הוא שהרפורמה עברה משום שזה מחייב את כל חברי הסגל להכין קורסים חדשים או לשנות חלק ניכר מהקורסים הקיימים, כי ההיקף השתנה והתכיפות של השיעורים עולה וזה בא על חשבון המחקר שלהם ולכן האינסטינקט הבסיסי שלהם הוא לא לשנות. זה שחברי הסגל הסכימו להתגייס לנושא זו תעודת כבוד להם. התפקיד שלי היה לדאוג

להמשך הכתבה >>

לכך ולשכנע שהאיזון עם המחקר לא יופר באופן חד מדי. עוד נושא שהרפורמה תרמה לו ושהיה חשוב לי במיוחד הוא הקלת נטל ההוראה דווקא על חברי הסגל הצעירים, בשנים הראשונות שלהם כאן, לצד מענקי מחקר עבורם ומנטורשיפ של סגן הדקאן למחקר - תפקיד שהוקם בתקופתי - וחברי סגל נוספים. אני חושב שמהלכים כאלה מסייעים להתפתחות הנכונה שלהם כאנשי סגל".

בוא נדבר קצת על התפקיד עצמו. אני מניח שהבעיה העיקרית היא ריבוי המשימות לצד העובדה שאתה עדיין חוקר, מלמד, ונושא בתפקידים אחרים - למשל ועדת חריס הממשלתית במקרה שלך...

"זה נכון שבארץ, בניגוד לארה"ב, דקאן עדיין מלמד, אבל מנגד, בארה"ב הדקאן לעיתים בא מבחוץ, לעיתים עושה את התפקיד כשלב בדרך לקריירה כנשיא אוניברסיטה, טס הרבה ומתמקד בגיוס תרומות. לעומתו, אני נמצא יותר ומחובר יותר לקהילת החוקרים בפקולטה. אבל כן, אחד הדברים שאמרו לי בכניסתי לתפקיד היה שאלמד לנצל את הזמן שלי הרבה יותר טוב וזה נכון. פרפקציוניסטים לא יכולים להיות מנהלים טובים כי מנהל חייב להבחין בין עיקר וטפל ולהזניח דברים מסוימים לטובת הדברים שנכון להתמקד בהם. למשל, לגבי נאומים, כמותם יש לי כמה בשבוע, אתה לומד איך להתנהל כך שהלמידה שלך את הנושא והכתיבה לא תגזול יותר מדי זמן".

ואיך התמודדת עם הצורך ליישב בין או לייצג בעלי אינטרסים שונים - סגל אקדמי, סגל מנהלי, גופים אוניברסיטאיים, תורמים?

"זה באמת אחד הדברים שאין לך ניסיון קודם לגביו ואתה נדרש לפיתוח יכולות אישיותיות בהיבט זה. כלומר, כחבר סגל עבדתי עם הסגל המנהלי ועם גופים

> המעורבות החברתית והפוליטית היא עניינם של אנשי הסגל באופן אישי ולא של הפקולטה, שצריכה לשמור על עצמה כמוסד המעודד פלורליזם מחשבתי וגישות ביקורתיות ולא קידום אג'נדות

באוניברסיטה אבל לא הרבה. אני חושב שהכלל הטוב ביותר הוא לזכור תמיד את המטרה, כלומר מניעת עימותים וחיכוכים היא לא מטרה בפני עצמה - וגם אם כן זה בוודאות לא יצלח. מטרת הגג שלי היתה לקדם את האיכות האקדמית של הפקולטה ולפיה בחנתי כל נושא וכיצד להתנהל בהקשרו מול הגורמים השונים".

וכיצד הרגשת בהיבט של ביזור סמכויות והפעלת אנשים?

"גם כאן למדתי הרבה. יש לנו סגל מנהלי מסור וחכם ונהניתי משיתוף פעולה מלא מצדו ולא אחת שוכנעתי על ידי בעלי התפקידים המנהליים השונים שהעמדה שלי שגויה. ביחס לסגל האקדמי זה מעט מורכב משום שהוא לא כפוף בצורה היררכית לדקאן ולא זקוק לו... לפחות מרגע קבלת הקביעות ובטח מדרגת פרופסור מן המניין. אבל גם כאן הרגשתי שהרבה מאוד מהסגל האקדמי שיתף איתי פעולה בצורה מצוינת הגם שזה כמובן בסדר לחשוב אחרת ממני ולא לשתף פעולה".

אבל הידיעה שאתה חוזר לסגל, עשויה להשפיע על החלטות שהן לא תמיד נעימות כמו אישור תכנית או קידום חברי סגל?

"לעבוד עם 40 חברי סגל דעתניים ובעלי רצונות שונים זה חלק מהאתגר. אין קונצנזוס על שום החלטה שלך כדקאן וחלק מהכישורים הנדרשים הם אינטליגנציה רגשית, יצירת קשר בין-אישי, היכולת לבנות תכנית עבודה משותפת - כחוקר אתה לא תמיד נדרש לכישורים מסוג זה".

אתה נכנסת לתפקיד הדקאן חצי שנה אחרי המחאה החברתית. אני מחבר את זה לדברים שנשאת בטקס הבוגרים האחרון בדבר הפיחות במקצוע ובמעמד הרשות השופטת. אתה חושב שעל הפקולטה ליטול על עצמה תפקיד אידיאולוגי חינוכי מול המציאות?

"אני חושב שהמעורבות החברתית והפוליטית היא עניינם של חברי הסגל באופן אישי ולא של הפקולטה, שצריכה לשמור על עצמה כמוסד המעודד פלורליזם מחשבתי וגישות ביקורתיות ולא קידום אג'נדות, משום שזה יפגע בלגיטימציה שלה לפעול וביכולת שלה לפעול. למשל קידום חוקה לישראל, דבר שנעשה פה בעבר, הוא לא תפקידה של פקולטה בעיני. חברי הסגל מעורבים בהתווית מדיניות באמצעות החברות שלהם בוועדות ממשלתיות, בייעוץ לסקטור הציבורי והפרטי, בפעילות בעמותות ובכתיבת מאמרי דעה וזו הדרך הנכונה להשפיע על המציאות. אני גם ממליץ להיזהר מלערבב בין עמדות משפטיות ועמדות פוליטיות".

התפקיד עורר בך חשק לקריירה כמנהל מקצועי, אולי ברבדים אחרים באקדמיה?

"לא. כאמור היה משמעותי בעיני שחלק ניכר מהעבודה היה עם האנשים שמלווים אותי הרבה שנים. זה לא יקרה בתפקידים

צילום: גוון רוזנצ'ק

> לעבוד עם 40 חברי סגל דעתניים ובעלי רצונות שונים זה חלק מהאתגר... כחוקר אתה לא תמיד נדרש לכישורים מסוג זה

מחוץ לפקולטה ואת הקו הזה אני לא מעוניין לחצות. נכון, הקצב בתפקיד כמו דקאן הוא מהיר וגם הסיפוקים מהירים ומדידים וזה שונה מאוד מאשר במחקר אקדמי וגם הייתי שמח לראות עוד יעדים שהצבתי לי מתגשמים. אבל באיזון בין תפקיד ניהולי, האהבה למחקר והמשפחה, אני חושב שחמש שנים זה בהחלט זמן ראוי".

למה ממנעמי המשרה תתגעגע?

"לחניה השמורה ולאורלי היקרה, מזכירת הדקאן... גם ברור שהתפקיד בא עם תחושת חשיבות - אתה תמיד עסוק והרבה אנשים מחפשים את קרבתך וצריכים להתאים עצמם אלייך ותלויים במוצא פיך ואתה באמת יכול להזיז דברים - אבל אני אתגבר על נפילת המתח... אני אשמח לחזור למחקר - יש כמה דברים שנדחקו מעט הצידה בהיבט זה - אשמח להיות יותר עם המשפחה, למעורבות בפעילות אקדמית 'רגילה' כמו השתתפות בכנסים".

טיפ לדקאן הבא?

"עצה אחת זה להתעמק בפרטים כי הרבה מהכוח ומהיכולת לעשות נובעת מהבנת הפרטים והמגבלות והפעולות הנדרשות וזה גם עוזר לקדם תהליכים מהר יותר כשאתה מצוי בפרטים. דבר נוסף, לפחות בעבודה עם גורמים מחוץ לפקולטה, זה למצוא מול מי הכי מתאים לעבוד על מה, כי לא תמיד אתה מתמודד מול מערכות היררכיות מסודרות ואתה צריך לגלות מתוך הניסיון עם מי נוח לך לעבוד. וכמובן, תמיד לזכור את המטרה - מצוינות אקדמית" ■

בדרך לקריירה משפטית בין-לאומית עוצרים ב... **פקולטה למשפטים** באוניברסיטת תל אביב!

מדי שנה, קבוצה של בוגרי תואר ראשון במשפטים מכל העולם מתקבצת בפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן, לעשרה חודשי למידה מרוכזת בתכנית קרן פרסול לתואר שני בין-לאומי, המציעה מספר מסלולי התמחות כגון ממשל גלובלי וזכויות אדם, משפט וטכנולוגיה ומשפט ועסקים, לצד קורסים על סוגיות אקטואליות במשפט ובחברה בישראל. מה מושך לתכנית משפטנים צעירים, חלקם כבר בעלי קריירה מבטיחה, ואילו דלתות נפתחות בפניהם עם סיום הלימודים? כמדגם מייצג, שוחחנו עם ארבעה ממשתתפי התכנית בשנה שעברה: **יו משנחאי**, שבאה עם ידע לא רב על ישראל אבל עם סקרנות גדולה לחדשנותה ולאפשרויות העסקיות עימה, **מתיאס מארגנטינה**, אשר עשה עלייה לקראת הצטרפותו לתכנית, **לואיזה מסאו פאולו**, אשר באה בעקבות התעניינותה בהיי-טק ו**דיאנה מגרמניה**, אשר לאחר שלוש מכביות בהן השתתפה, חיפשה להכיר את ישראל טוב יותר.

להמשך הכתבה >>

יו גאו, 25, החלה לעבוד בדסק סין בפישר בכר חן וול אוריון ושות' מיד עם סיום לימודיה במחזור 2015-2016 של תכנית קרן פרסול לתואר שני בין-לאומי בפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן באוניברסיטת תל אביב. לפני שהצטרפה לתכנית התמחתה כעורכת דין בחברה אמריקנית הפועלת במגזר השלישי בסין ובפירמת עורכי דין בשנחאי

מה משך אותך להירשם לתכנית הבין-לאומית בפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב?

"סטודנטים סינים רבים למשפטים בוחרים ללמוד לתואר שני נוסף בחו"ל, לצד התואר השני בסין, במטרה להכיר מקרוב את שיטות המשפט המערביות, את עולם העסקים הבין-לאומי והפרקטיקות הנוהגות בו, ולהכשיר את עצמם טוב יותר לקריירה במקצוע. חלקם נשאר בחו"ל אולם מרביתם חוזרים לסין, שם יש יותר הזדמנויות וביקוש לאנשים עם ידע מהסוג הזה. ישראל ידועה בסין בחדשנותה וביצירתיות המאפיינת אותה, וכאומת סטארט-אפ. אל התכנית לתואר שני בין-לאומי בפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב התוודעתי בזמן שלמדתי לתואר המאסטר באוניברסיטת ג'או טונג בשנחאי, אחת האוניברסיטאות הסיניות המובילות שמקיימת קשרי חילופי סטודנטים עם הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן באוניברסיטת תל אביב. עשיתי קצת מחקר וגיליתי שהפקולטה והתכנית הבין-לאומית שלה נחשבות לטובות מאוד. זה גם יעד די ייחודי ושונה מאשר אלו המוכרים והרגילים עבור סטודנטים סיניים למשפטים, כלומר ארה"ב, אוסטרליה ובריטניה".

שונה באיזה מובן?

"עבור רוב האנשים בסין, ישראל היא מקום מסתורי. כשהודעתי על הכוונה שלי להגיע לכאן, חלק מחברי לספסל הלימודים בסין תהו האם מדובר במדינה ערבית, מעצם המיקום במזרח התיכון... כשאספתי עוד מידע על ישראל הסקרנות שלי להגיע רק גברה, בשל המורכבויות הרבות של ישראל והרצון שלי לבחון את הדברים בעצמי במקום להסתמך על המדיה העולמית. גם עמיתי לעבודה מארצות הברית, במקום ההתמחות שלי בשנחאי, עודדו אותי וראו בכך הזדמנות לרכוש ניסיון חשוב".

ואיך הגיבה המשפחה להחלטה שלך ללמוד בישראל?

"הם כמוני. הם אמרו לי - לכי ותגלי עולם. גם קיבלתי מלגה מקרן פרסול, הספונסר של התכנית הבין-לאומית לתואר שני, וזה שיחרר אותי ואת משפחתי במידה רבה מדאגות פיננסיות במהלך לימודי כאן."

אז איך היתה החוויה שלך כשהגעת והתחלת את התכנית?

"כמובן, תל אביב היא עיר מודרנית, לא שונה בהרבה משנחאי. התכנית עצמה מאוד מגוונת, עם סטודנטים מכל העולם, והדיונים היו בהתאם, מאוד בין-לאומיים, כשכל אחד מביע את דעתו על סמך מה שמקובל בארץ מוצאו, בהשוואה למקבילה בישראל. אנשי הסגל היו מדהימים ונהניתי ולמדתי הרבה מהדיון עימם. הדקאן למשל, פרופ' רון חריס, לימד אותנו את הקורס הראשון, מבוא למשפט ישראלי, וניכר היה שהידע שלו עצום - על כל שאלה קטנה הוא השיב בהרצאה! היו לנו גם סיורים, למשל לבית המשפט העליון, שם פגשנו שופטת עליון פנים אל פנים, כך שלמעשה זו אינה רק תכנית משפטית, אלא גם הצצה לתרבות ולחברה בישראל".

ובאמת, איך את מוצאת את התרבות הישראלית?

"אני חושבת שהישראלים יותר פתוחים לדעות אחרות, יותר מוכנים להתמודד עם אתגרים, והם אינם מסתירים את רגשותיהם. הם אומרים את מה שהם באמת חשים. סין היא יותר שמרנית במובן הזה".

תוכלי לספר לנו מעט על התפקיד הנוכחי שלך בפישר בכר חן וול אוריון ושות'?

"ידוע ששוק עריכת הדין בישראל מאוד תחרותי. זה בוודאי לא קל יותר למי שבא מבחוץ, כמוני. עם זאת, הדבר הכי מושך בעבודה שלי הוא שיש לה נחיצות רבה בפרקטיקה ובשוק, ושהיא מסייעת מאוד גם לחברות וליזמים ישראלים וגם לאנשי עסקים ומשקיעים מסין. אני חושבת שאני עושה משהו שתורם להתפתחות היחסים העסקיים בין שתי הארצות. אני מאוד גאה לקחת בכך חלק וזה תפקיד בעל ערך רב בעיני".

להמשך הכתבה >>

לואיזה רזנדה, 28, גדלה בסאו פאולו ולמדה בפקולטה למשפטים של אוניברסיטת סאו פאולו. עם סיום התואר הראשון החלה לעבוד בתחום המשפט העסקי ובמקביל גילתה עניין גובר והולך בטכנולוגיה ובמדיה הדיגיטלית. תוך זמן קצר הפכה לואיזה לשותפה במשרד עורכי דין בסאו פאולו המתמחה בתעשיית ההיי-טק המקומית, ובו בזמן ניצלה את כישוריה בתחום המדיה הדיגיטלית בבלוג שניהלה על יזמות וטכנולוגיה - בלוג שכיום יש לו יותר מ-650 אלף עוקבים ברשתות החברתיות השונות! לואיזה אז עזבה את ברזיל, תחילה לאירופה ואח"כ לישראל. הרקורד המשפטי שלה ורצונה לעבוד בתחום ההיי-טק הובילו אותה אל המסלול במשפט וטכנולוגיה במסגרת התואר השני הבין-לאומי באוניברסיטת תל אביב. היתה זו עבורה דרך מושלמת להכיר את ישראל ובה בעת להשתלב, בפן המשפטי, בתעשיית ההיי-טק הישראלית, המובילה ברמה העולמית.

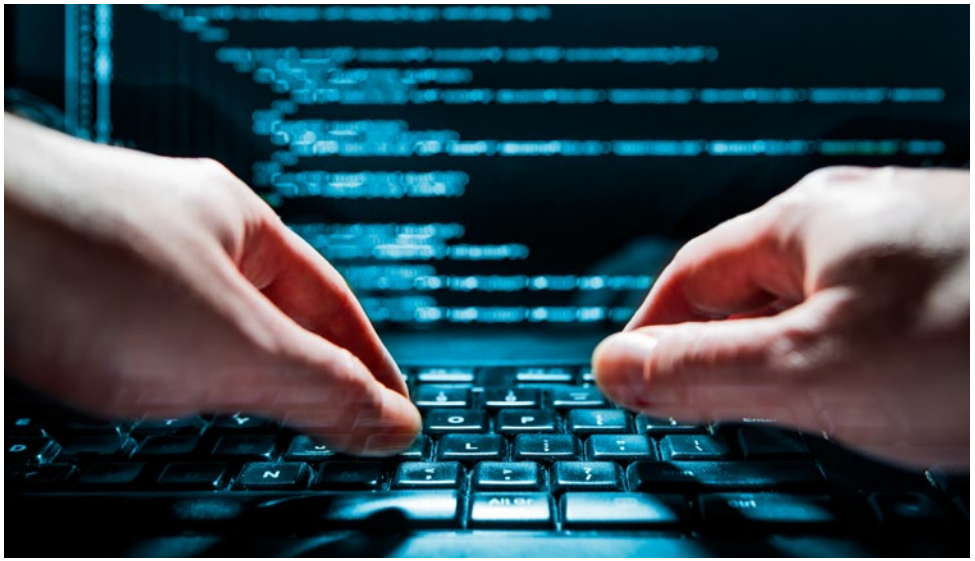

"ביוני 2015 יצרתי קשר עם המנהלת האדמיניסטרטיבית של תכנית קרן פרסול לתואר שני בין-לאומי באוניברסיטת תל אביב, והתעניינתי במחזור 2016-2017, ואז היא אמרה לי - למה שלא תתחילי כבר בספטמבר הקרוב? שלחי לי מהר את כל המסמכים, המלצות וכו' ואני אכניס אותך! - וכך, תוך חודשיים, מצאתי את עצמי חיה ולומדת בתל אביב... ואהבתי כל רגע. התכנית היא מאוד איכותית, מאוד מאורגנת, עם נושאי לימוד מרתקים כמו דיני טכנולוגית מידע, והסדנה על משפט ופרטיות... לא למדתי שום דבר דומה לזה בברזיל. זה היה גם חדש וגם יוצא דופן."

ההורים לא היו מודאגים מכך שאת עוברת לישראל?

"הם היו. התקשורת בברזיל באופן כללי מוטה כנגד ישראל ומציירת אותה כאזור מלחמה אבל ביקרתי בישראל בעבר כך שידעתי לצפות לחוויה חיובית. עם הזמן, ההורים הבינו שישראל זה מקום מאוד טוב עבורי ושאין להם סיבה לדאוג. גם הישראלים הם אנשים חמים, נעדרי גינוני רשמיות ומאוד מכניסי אורחים. קל להכיר חברים חדשים כאן, וזה הופך את החוויה להרבה יותר שלמה עבור מי שבא מחו"ל".

ומה הדבר שהכי הפתיע אותך בתכנית התואר השני?

"הפקולטה למשפטים באוניברסיטת סאו פאולו מאוד מסורתית - למדתי שם בכיתות גדולות של יותר ממאה תלמידים. כאן הכיתה הייתה קטנה ומגובשת חברתית, הדיונים היו עשירים מהבחינה הבין-לאומית וההתעמקות בחומר הלימוד הייתה שונה. למשל, היינו צריכים לכתוב "דפי תגובה", שזה מכניס אותך לחומר שנלמד בכיתה תוך כדי הקורס, במקום לחכות לבחינה המסכמת. בנוסף, בחלק מהקורסים הייתה בחינה של 24 שעות, כלומר בעצם לכתוב עבודה במהירות ואם לא עקבת אחרי השיעורים, לא יכולת להדביק את הפער ולכתוב עבודה טובה".

> התכנית היא מאוד איכותית, מאוד מאורגנת, עם נושאי לימוד מרתקים כמו דיני טכנולוגית מידע, והסדנה על משפט ופרטיות... לא למדתי שום דבר דומה לזה בברזיל. זה היה גם חדש וגם יוצא דופן

ומתי החלטת לגשת לדוקטורט?

"זה לא נהוג בברזיל להקדיש את כל הזמן ללימודי תואר שני או שלישי במשפטים או לשמש כאיש אקדמיה בלי לעבוד במקביל בעריכת דין, משום שהמלגות נמוכות מאוד. זאת אומרת שלהיות כל הזמן באקדמיה זה לא דבר ריאלי למי שבא מברזיל. אבל יום אחד, בכיתה, פרופ' מיכאל בירנהק, המנהל האקדמי של התכנית לתואר שני בין-לאומי, הזכיר פרויקט לתואר שלישי, מאוד תחרותי ובמימון מלא של האיחוד האירופי ובהקשר של טכנולוגיה, וחשבתי לעצמי, למה לא לפנות? במקביל פניתי למשרדי עורכי דין בישראל וידעתי שהניסיון שלי והרזומה שלי, כשותפה בברזיל, והעובדה שאני דוברת שש שפות, יסללו לי את הדרך. אבל אז התקבלתי לתכנית התואר השלישי!"

תוכלי להרחיב מעט על הפרויקט במסגרתו את עושה את הדוקטורט?

"הפרויקט נקרא "פרטיות ושימושיות (Usability)" או בקצרה, Privacy & Us. הפרויקט כולל 13 תלמידים לתואר שלישי מארצות שונות והמפגשים נערכים בכל פעם בארץ אחרת. רוב עמיתי לפרויקט הם אנשי מחשבים או עוסקים בממשק בין בני אדם למחשבים וכמובן שלפרטיות יש היבט טכני ברור, כך שבתור עורכת הדין היחידה יוצא לי ללמוד דברים חדשים בתחום הפרטיות. המיקוד של עבודת הדוקטורט שלי הוא הסכמה בלתי פורמלית בתחום הפרטיות וזה נושא שממש מרתק אותי. בכלל, התואר השלישי הזה הוא דבר שלא יכולתי אפילו לחלום עליו בברזיל".

ומה היעד הרחוק שלך, לאחר השלמת הדוקטורט?

"אני מאוד מעוניינת לעבוד בתחום הפרטיות, אם זה בתעשיית ההיי-טק ואם זה בממשל. אני חושבת שהידע והכישורים שאני רוכשת הם בהחלט ייחודיים וכמובן שפרטיות זה תחום שהולך ומתרחב במהירות, עם חוקים שמשתנים באותה המהירות. עוד ועוד חברות הופכות מודעות לנושאים של פרטיות והם יזדקקו לאנשי מקצוע מומחים על מנת לנווט בטריטוריה הזו".

להמשך הכתבה >>

מתיאס לודמן, נולד וגדל בריו נגרו, פטגוניה, ארגנטינה ולמד לתואר ראשון במשפטים באוניברסיטת סלבדור בבואנוס איירס. עם סיום הלימודים החל לעבוד בבואנוס איירס בתחום המשפט האזרחי ודיני העבודה ואולם חש שהתמחותו זו מגבילה אותו. לימודי תואר שני במשפטים מחוץ לארגנטינה היו לפיכך עבור מתיאס דרך לרכוש התמחות משפטית אלטרנטיבית ומספקת יותר. מאחר והכיר את ישראל מביקוריו כאן במסגרת "תגלית" ו"מסע ישראלי", בירר מתיאס גם אודות תכנית קרן פרסול לתואר שני בין-לאומי ושמח לגלות על מסלול ההתמחות במשפט וטכנולוגיה שמציעה התכנית. כהכנה להצטרפותו לתכנית מתיאס אף עשה עליה.

"חווית התואר השני באוניברסיטת תל אביב היתה באמת מדהימה והזמן פשוט טס. אלו היו עשרה חודשים שהרגישו כמו חודש אחד. נהניתי מכל מה שיש לתכנית להציע: השילוב המוצלח של הקורסים והגיוון הרחב באוכלוסייה בכיתה, וגם בסגל התכנית - הסטודנטים והמורים באו מסין, צרפת, גרמניה, ארה"ב, קנדה, ברזיל, בריטניה וכמובן ישראל".

היו גם דברים שהתקשית להסתגל אליהם?

"שיטת הלימוד מעט הפתיעה בהתחלה. מתן החופש ואפשרויות הבחירה לסטודנט זה דבר שונה מאוד מהדרך בה לומדים בארגנטינה, לפחות לתואר ראשון, שם יש בחינה מסכמת בעל פה שהיא פחות או יותר מסכת עינויים. לעומת זאת, רוב הבחינות במסגרת התכנית הבין-לאומית באוניברסיטת תל אביב היו בחינות בית. כמובן שבכל אחת מהדרכים צריך בסופו של דבר להפגין את תוצאות הלמידה שלך. ביחס לתרבות בישראל, או אולי, יותר נכון, שילוב התרבויות בישראל, הגם שהכרתי את זה מקודם, לקח לי זמן להתרגל לחוצפה הישראלית... היום אני לא מצליח להיפטר מזה! אם כי, בינינו, זה לא בהכרח דבר רע עבור עורך דין.

בנוסף, כשסיימתי את התואר הראשון בארגנטינה התחלתי תואר שני כתלמיד חוץ באוניברסיטה של לונדון, כך שיצא לי ללמוד את שיטת המשפט המקובל. כשהגעתי לישראל אמנם לא הכרתי את המשפט הישראלי, אבל הידע על המשפט המקובל עזר לי להבין את השילוב הישראלי של המשפט הקונטיננטלי והמשפט המקובל שקיבלתם בירושה מהמנדט. ניתן לומר שבהיבט מסוים המשפט הישראלי הוא ייחודי בדיוק כפי שישראל עצמה ייחודית".

ואיך התרשמת מסגל המורים בתכנית?

"בארגנטינה, ללמד משפטים כקריירה זה לא כל כך מקובל. רוב עורכי הדין מחפשים להצליח בפרקטיקה והוראת המקצוע נתפסת כתחביב, אם כי יש שינוי בנושא הזה בשנים האחרונות. בישראל זה שונה, וקריירה באקדמיה זה דבר מפותח יותר. למורים בתכנית הייתה פרספקטיבה בין-לאומית רחבה ועמוקה על כל נושא. הם גם מאוד היו נכונים לעזור ברמה האישית ונתנו לי עצות מועילות ביחס לדרך הטובה ביותר לקדם את הקריירה שלי".

ומתי החלטת שלמרות שעשית עלייה, הדבר הטוב ביותר עבור הקריירה שלך הוא לחזור לארגנטינה?

"יש לי קרובים וחברים בישראל אבל החברה שלי ואני התגעגענו למשפחות שלנו וזה היה דבר חשוב. זה גם לא קל למי ששפת האם שלו אינה עברית או אנגלית למצוא עבודה כעורך דין בין-לאומי בישראל. מצד שני, כדי לקבל רישיון עריכת דין בישראל הייתי צריך לעבור תשע בחינות פלוס שנת התמחות ובסך הכל תקופה של שנתיים עד שלוש נוספות של לימודים ולזה לא הייתי מוכן. בחרתי לחזור לארגנטינה ולפנות למשרה בתחום משפטי בין-לאומי, שזו הייתה המטרה שלי מלפני התואר השני בתל אביב, ועשיתי זאת! כיום אני עובד באחד ממשרדי עריכת הדין הגדולים בארגנטינה, מרבאל, או'פארל ומאירל, בתחום דיני התאגידים. אין ספק שהקריירה שלי קיבלה תפנית של 180 מעלות בעקבות התואר הבין-לאומי".

איך באמת מתייחסים לתואר השני הזה בפרקטיקה בארגנטינה?

"בארגנטינה אין כזה דבר - תואר שני במשפטים בהתמחות במשפט וטכנולוגיה - וכמובן שהמסלול עצמו בתל אביב הוא ייחודי. במרבאל, פירמה עם מעל 300 עורכי דין, רק מעטים עוסקים בטכנולוגיה כך שהתואר שלי הוא בעל ערך רב כאן וזה דבר גדול מבחינתי".

להמשך הכתבה >>

דיאנה רויף, 29, ביקרה בישראל לראשונה בגיל 18, כחלק ממשלחת גרמניה בטניס שולחן למכביה ה-17 (2005). בעקבות החוויה, השתתפה דיאנה גם בשתי המכביות הבאות ובין לבין עברה את מבחן המדינה הראשון במשפטים באוניברסיטה היוקרתית של היידלברג (2012). ואולם, לאחר המכביה האחרונה ומעבר מבחן המדינה השני במשפטים, בבית המשפט האזורי בפרנקפורט (2015), החליטה דיאנה לבחון לעומק את העניין שלה בישראל.

"בכל פעם שהגעתי לישראל חשבתי להישאר קצת יותר וחיפשתי את המסגרת הנכונה לכך. במהלך המכביה האחרונה נודע לי על התואר השני הבין-לאומי בפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב אבל רציתי להשלים קודם את מבחן המדינה השני על מנת להיות מוסמכת במאת האחוזים לעבוד כעורכת דין או שופטת בגרמניה. ועדיין, היה לי ברור שאפנה לתכנית התואר השני הבין-לאומי. לא הרבה פעמים בחיים הרגשתי שאני חייבת לעשות משהו. הפעם זה הרגיש כך ושמחתי על ההזדמנות הזאת. זאת היתה החלטה מהלב".

ומה גרם לך להיות בטוחה בהחלטה הזו מההיבט המשפטי המקצועי?

"במהלך לימודי לתואר הראשון, וכן במהלך ההתמחות, התמקצעתי בקניין רוחני והיה משמח לגלות שיש בתכנית מסלול מיוחד למשפט וטכנולוגיה. גם יצרתי קשר עם המנהלת האדמיניסטרטיבית של התכנית וביקשתי את פרטי הקשר של כל הסטודנטים מגרמניה שלמדו בתכנית ויצרתי קשר עם כולם. כולם שיבחו את התכנית ואת המסלול הזה. כמובן, את חלקם יצא לי לתפוס בדיוק כשחזרו מהחופים שטופי השמש של תל אביב, בעוד שאני קפאתי באותו הזמן בגרמניה, וגם זה בוודאי השפיע על ההחלטה שלי..."

איך היו הלימודים בתכנית, מנקודת המבט שלך?

"שיטת הלימוד שונה לחלוטין מזו הנהוגה בגרמניה. התכנית מעודדת פתיחות מחשבתית, יצירתיות ויציאה מגבולות. בגרמניה הגישה נוקשה יותר ויש פחות חופש בחירה, זאת אומרת, אתה צריך לעמוד ב-א, ב, ג, ללא קשר לשאלה אם אתה בעצם מתעניין יותר ב-ד. אבל אולי זה גם קשור לכך שהתכנית היא לתואר שני. כך או כך, אהבתי את זה. בנוסף, שילוב התכנים בתכנית היה מושלם, כך שלצד ההתמחות הספציפית, מרחיבים את האופקים. אבל הסיורים נפלו כולם על ימים גשומים! זה היה משעשע במיוחד כשנסענו לנגב. חלק מאתנו מעולם לא ראה סביבה מדברית והנה, ירד שם מבול".

תוכלי לספר מעט על הכיתה?

"הסטודנטים באו מעשר מדינות שונות והיו גם פערי גיל: חלק רק סיימו תואר ראשון ולחלק כבר היה ניסיון מעשי עשיר וגם משפחה וילדים. זאת אומרת, מגוון גדול. בדיונים, כל אחד תרם מהניסיון שלו אבל לא מדובר רק בחשיבה משפטית שונה אלא הרבה פעמים בהבדלי תרבויות בכלל. נחשפנו להרבה דברים חדשים ובלתי מוכרים. זה מאוד מלמד ומפתח את המחשבה".

ואיך היה המפגש עם הארץ?

"התכנית נותנת רק טעימה מהארץ ומהתרבות אבל לי היה גם את טניס השולחן ואת החברים שעזרו לי להשתלב טוב יותר בחברה המקומית. טניס שולחן עזר לי להשתלב מהר גם בגרמניה - המשפחה שלי היגרה לשם מאוקראינה כשהייתי בת 9. אותו הדבר קרה גם בישראל. התחלתי לשחק עבור קבוצת מכבי תל אביב בטניס שולחן נשים, ולנסוע למשחקי הליגה של סוף השבוע לכל חלקי הארץ - אגב, אני חייבת לציין שזה מדהים כמה נופים ייחודיים יש בישראל - ובזכות זה הכרתי חברים חדשים והכרתי מקומות חדשים, והחיים שלי כאן מרגישים שלמים יותר".

אחד הקורסים בתכנית הוא על שיטת המשפט הישראלית. מה באמת דעתך עליה?

"יש דברים שבתחילה לא יכולתי להאמין להם, למשל העדר חוקה פורמלית, שעבורי זה המסד לכל דמוקרטיה. זה אחד הדברים הלא מוכרים עליהם דיברתי".

ומתי החלטת שאת רוצה להישאר בישראל לאחר סיום התכנית?

"בתחילת התכנית לא ידעתי מה יהיה הצעד הבא שלי אבל לקראת הסוף החלטתי לעבוד כאן כעורכת דין, וזה מה שאני עושה. אני עובדת כעורכת דין בין-לאומית במשרד ברנע ושות', בתחום של משפט מסחרי ודיני פרטיות, בייעוץ משפטי לחברות סטארט-אפ ולמשקיעים. אני אוהבת את העבודה שלי. זה שינוי מרענן אחרי כל הלימודים".

והיכן את רואה את עתידך?

"אני מנסה לחיות כל חוויה בצורה הכי מלאה שאפשר ולכן אני לומדת כעת עברית באולפן ואפילו שוקלת לגשת לבחינות לשכת עורכי הדין בישראל אבל אני לא באמת יודעת לגבי הטווח הרחוק".

במבט לאחור על תכנית התואר השני הבין-לאומי, את יכולה להצביע על הדלתות שהוא פתח עבורך?

"התואר הוא יתרון גם בישראל וגם בחו"ל. הפירמות הגדולות לעריכת דין בגרמניה רואות את התואר השני במשפטים כבונוס אטרקטיבי, מעבר לעמידה במבחן המדינה הראשון והשני, בטח ובטח אם השלמת את התואר בחו"ל ועוד במסלול התמחות ייחודי. באופן אישי, התכנית גם אפשרה לי להשתלב בחברה בישראל מבחינה מקצועית לצד הבחינה הפרטית".

להמשך הכתבה >>

PARASOL FOUNDATION

קרן פרסול: נותנת החסות לתכנית לתואר שני בין-לאומי בפקולטה למשפטים על שם בוכמן באוניברסיטת תל אביב

קרן פרסול הינה קרן נאמנות פילנתרופית שנוסדה ב-2004 בגיברלטר ופועלת בפיקוחה של הממנמת העיקרית של הקרן, רות פרסול, הנחשבת לאחת הנשים העשירות בעולם בזכות עצמן. בעקבות ההצלחה הבין-לאומית העצומה של חברת משחקי האון-ליין אשר הקימה ואח"כ הנפיקה בבורסה של לונדון בשנת 2005, מכרה רות את החזקותיה בחברה והיא מקדישה את זמנה למשפחתה, לפעילותה הפילנתרופית ולפיקוח על חברת ההשקעות הפרטית הבין-לאומית אותה הקימה.

למעלה מעשר שנים תורמת קרן פרסול לקהילות בגיברלטר, בריטניה, ישראל, הודו וארה"ב. נכון להיום, הקרן השקיעה למעלה מעשרים מיליון ליש"ט במגוון יוזמות בתחומי החינוך, הבריאות, התרבות והמורשת.

כפי שאומרת רות פרסול: "הזמן שלנו, ההצלחה שלנו וההון שלנו נתונים לנו בהשאלה. אף פעם לא ניתן לתת מספיק ולהעריך מספיק את שניתן אבל כל מאמץ עוזר. בקרן פרסול אנחנו עוזרים לשינוי לקרות על ידי תמיכה באנשים מוכשרים ובמרכזי בריאות וחינוך, כדי ליצור עתיד טוב יותר לדור הבא. באמצעות חינוך, טכנולוגיות פורצות דרך, טיפולים רפואיים מתקדמים ופעולות לשימור התרבות, אנו מקווים לתרום לעתיד מוצלח וטוב יותר".

הכירו את המנהל האקדמי של תכנית קרן פרסול לתואר שני בין-לאומי, **פרופ' מיכאל בירנהק**

צילום: גל חרמוני

פרופ' בירנהק (J.S.D, אוניברסיטת ניו יורק, 2000), הוא חוקר בין-לאומי מוביל בתחומי דיני פרטיות, דיני טכנולוגיית מידע וקניין רוחני ועומד גם בראש מכון ש. הורוביץ לקניין רוחני לזכר אמנון גולדנברג. פרופ' בירנהק מנהל את תכנית קרן פרסול לתואר שני בין-לאומי מזה כשנתיים והחל ממרץ האחרון אף מכהן כסגן הדקאן למחקר בפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן באוניברסיטת תל אביב

פרופ' בירנהק, האם תוכל להסביר עבור מי מיועדת התכנית ומה הם הליכי הקבלה אליה?

"התכנית מיועדת לכל בעל תואר ראשון במשפטים מחו"ל. בנוסף, הלימודים הם באנגלית כך שנדרשת שליטה בשפה. הקריטריונים לקבלה הם הישגים אקדמיים, ניסיון מקצועי והמלצות. אותם הקריטריונים, לצד צרכים כלכליים, משרתים אותנו גם בחלוקת מלגות התמיכה הנדיבות של קרן פרסול, המוענקות לחלק מהמשתתפים בתכנית. יחד עם זאת, אנחנו מעודדים ומסייעים למי שהתקבלו לתכנית לפנות גם למלגות חיצוניות רלבנטיות כגון מלגת תכנית מסע ישראלי לסטודנטים יהודיים מחו"ל, מלגות ASPER לסטודנטים מקנדה, אפשרויות מימון שקיימות מטעם משרד החוץ ומלגות נוספות בארצות המוצא של הסטודנטים".

בוגרי התכנית עימם דיברנו ציינו כולם לחיוב את תכנית הלימודים ואת שיטת הלימוד ובפרט את מסלולי ההתמחות, תמהיל הקורסים, הסיורים ושיטות ההערכה השונות. תוכל לתאר בקצרה את מבנה התכנית?

"בשמחה. זו תכנית בת 10 חודשים, הנפתחת בשלושה קורסי יסוד, במטרה 'ליישר קו' בידע של הסטודנטים ולערוך להם היכרות עם שיטת המשפט הישראלית. אנו מבהירים מראש שהתכנית היא לא על המשפט הישראלי, אבל יחד עם זאת מאמינים שחשוב שסטודנט למשפטים יכיר, לפחות במידה מסוימת, גם את המקום בו הוא לומד.

לאחר שלב היסוד של התכנית, שנערך לפני תחילת שנת הלימודים האקדמית, הסטודנטים בוחרים קורסים, סמינרים וסדנאות לפי מסלול ההתמחות שלהם, מתוך ההיצע העשיר של קורסים באנגלית שיש לפקולטה להציע בכל שנת לימודים, ובהם כ-20 עד 25 קורסים, שמועברים על ידי מרצים אורחים מבתי הספר הטובים ביותר למשפטים ברחבי העולם.

בנוסף, כפי שציינת, התכנית כוללת פעילויות מיוחדות כגון סיורים לימודיים, אך גם הצגה ודיון מדי שבוע בנושאים משפטיים ברומו של עולם, בעלי רלבנטיות חזקה לישראל. לגבי שיטות הלימוד וההערכה, אני רואה זאת כחלק מהתפיסה האקדמית הישראלית בכללותה. האקדמיה הישראלית היא יחסית צעירה, ומתאפיינת בבחירה ובשילוב מתוך כל מסורות הלימוד והמסורות המשפטיות בפרט. ובאמת, יש לנו הרצאות פרונטאליות, כמקובל במסורת הקונטיננטלית, לצד קורסים שמבוססים על דיון, בהתאם לשיטה הסוקרטית המקובלת בארה"ב. תוסיף לזה את חוסר הפורמליות הישראלית הבסיסי והנה לך הדרך המיוחדת בה מלמדים אצלנו, דרך שהסטודנטים בתכנית מוצאים כאטרקטיבית מאוד".

אפשר להבין מכאן שהסטודנטים בתכנית באים במגע רב עם יתר הסטודנטים בפקולטה, הן הישראלים והן הסטודנטים הרבים המגיעים לפקולטה במסגרת התכנית לחילופי סטודנטים, זה נכון?

"בהחלט. התכנית לחילופי סטודנטים כוללת 45 פקולטות ובתי ספר מובילים למשפטים מכל העולם, והתוצאה היא שהכיתות באנגלית הן הזדמנות לפגוש אנשים שונים, מרקעים שונים ומשיטות משפט שונות. אני רואה כיצד כל הסטודנטים, הישראלים והלא-ישראלים, מאוד מתרגשים מההזדמנות הזו, ומפיקים ממנה הרבה, מאחר והיא מביאה לדיון ספקטרום רחב של נקודות מבט. קח את חופש הביטוי למשל, נושא מהותי לסמינר אותו אני מלמד על משפט וטכנולוגיית מידע. אני פוגש בכיתה סטודנטים אמריקאים, שעבורם התיקון הראשון לחוקה מוליד התייחסות מאוד ברורה, ומנגד סטודנטים מסין, עם נקודת מבט שונה, ולצדם המון עמדות אחרות בנושא. זה יוצר דיונים מרתקים וכל כיתה כזאת היא חוויה אינטלקטואלית, לסטודנטים ולי".

וכמנהל האקדמי של התכנית, תוכל לתאר את החוויה שלך מהמפגש עם הסטודנטים הצעירים, אם כי חלקם כבר בעלי ניסיון מעשי, שבאים לכאן מכל העולם?

"כפי שאמרתי, אני מאוד נהנה מהגיוון בכיתה. אבל זה הרבה יותר מזה. אני מאמין שדרושה מידה מסוימת של אומץ, סקרנות ונכונות להתנסות בדברים חדשים על מנת לפנות ללימודים מחוץ לארץ בה גדלת. יחד עם הרף הגבוה בהליכי הסינון והקבלה לתכנית, התכונות הללו מבטיחות שהמשתתפים בתכנית יהיו באמת משפטנים מעולים" ■

להפוך ל"סטנדרט" האקדמי החדש בתחום המשפט הציבורי

תכנית תל אביב נורת'ווסטרן לתואר שני אקזקיוטיבי במשפט ציבורי בשנה אחת, בשיתוף בית הספר למשפטים של אוניברסיטת נורת'ווסטרן בשיקגו מציינת עשור - הזדמנות מצוינת לבחון איך הפכה התכנית להרבה יותר ממסלול לימודים לתואר שני משפטי ולהיזכר איך הכל התחיל, יחד עם המנהל האקדמי של התכנית, פרופ' רונן אברהם, אשר היה בין מייסדי התכנית מטעם... אוניברסיטת נורת'ווסטרן!

תכנית תל אביב נורת'ווסטרן מציעה פתרון מצוין לכל העוסקים בתחום המשפט הציבורי אשר תמיד חלמו על לימודים מתקדמים בארה"ב אבל מטעמי קריירה, משפחה ועוד, לא עלה בידם להגשים את חלומם. התכנית, המיועדת לבעלי ניסיון בתחום המשפט הציבורי, היא תכנית מרוכזת (בת שנה אחת בלבד) ומושקעת במיוחד. שני הסמסטרים הראשונים מועברים באוניברסיטת תל אביב בשעות נוחות לבעלי קריירה וכוללים קורסים מתקדמים שנתפרו במיוחד עבור התכנית ומשקפים את רמת הידע הגבוהה של המשתתפים. סמסטר הקיץ המרוכז נערך בשיקגו, וכולל מגוון קורסים מטעם פרופסורים מומחים במשפט ציבורי מאוניברסיטת נורת'ווסטרן ומפגשים עם שופטים ועורכי דין המתמחים בתחום המשפט הציבורי בארה"ב. בסיום התכנית יוצאים הבוגרים עם תואר .LL.M כפול, ישראלי ואמריקאי, מטעם שני מוסדות מובילים להכשרה משפטית בשתי הארצות - אוניברסיטת תל אביב ואוניברסיטת נורת'ווסטרן בשיקגו.

עד כאן התיאור הפורמלי של התכנית, כתכנית להשכלה מתקדמת בתחום המשפט הציבורי, המיועדת לבכירים - שופטים, אנשי פרקליטות, רגולטורים, יועצים משפטיים, עורכי דין ועוד... ואולם כיום, עשור לאחר השקת התכנית, כבר מדובר במשהו רחב הרבה יותר.

בין שלל פעילויות התכנית אשר ממצבות אותה גם כמועדון מקצועי לכל העוסקים בתחום המשפט הציבורי בישראל, ניתן למנות:

1. שיתופי פעולה עם העמותה למשפט ציבורי - רק השנה נערכו כבר ארבעה מפגשים משותפים לתכנית ולעמותה, פתוחים לכל המתעניינים, עם נשיאת בית המשפט העליון לשעבר דורית ביניש, עם פרקליט המדינה עו"ד שי ניצן, עם הפרופ' למשפט ומגדר דפנה הקר, ועם המשנה ליועמ"ש, עו"ד דינה זילבר. המפגשים, תחת הכותרת "הרצאות על הבר", נערכו באווירה נינוחה בברים בתל אביב ובירושלים, משכו מאות משתתפים ורשמו הצלחה כבירה.

2. הנטוורקינג של בוגרי התכנית (אשר מספרם מגיע כבר ל-350 בעלי תפקידים בכירים במערכת המשפט, בממשל, בתקשורת ובמגזר השלישי) קפץ מדרגה עם מסיבת העשור של התכנית, בה הרצתה שופטת בית המשפט העליון בדימוס, דליה דורנר.

3. מסורת הרצאות הווביר - התכנית יזמה השנה סדרת הרצאות און-ליין כשירות לציבור בנושאים שונים בתחום המשפט הציבורי. ההרצאות, פתוחות לקהל, ארחו מומחים כגון הממונה לשעבר על ההגבלים העסקיים, פרופ' דויד גילה, פרופ' ג'ים ספטה, המנהל האקדמי של התכנית מטעם אונ' נורתווסטרן, אשר הרצה על רגולציה של UBER, פרופ' איסי רוזן-צבי אשר הרצה על צדק סביבתי, פרופ' טליה פישר אשר הרצתה על ראיות סטטיסטיות, פרופ' לין כהן - מומחה לניהול משא ומתן מנורת'ווסטרן, ד"ר עמית פונדיק אשר הרצה על עדות כבושה ופרופ' נדב שוקד אשר הרצה על ערים ומצוקה כלכלית.

להמשך הכתבה >>

> אמנם שכר הלימוד בתכנית גבוה בהשוואה לשכר הלימוד הסטנדרטי בארץ, אבל תמורתו מקבלים תואר שני כפול, ישראלי ואמריקאי!

צילום: מיכל ישר

פרופ' רונן אברהם

צילום: מיכל חניה

שופטת בית המשפט העליון לשעבר, דליה דורנר עם עו"ד גבי לסקי, בוגרת מחזור 1, במסיבת העשור לתכנית

צילום: מיכל ישר

נשיאת בית המשפט העליון לשעבר, דורית ביניש במפגש על הבר, בשיתוף העמותה למשפט ציבורי

פרופ' רונן אברהם המשמש מהשנה האחרונה כמנהל האקדמי של התכנית מטעם הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן באוניברסיטת תל אביב, היה בין מייסדי התכנית ב... אוניברסיטת נורת'ווסטרן. פגשנו אותו לשיחה על התכנית, אז והיום:

"הייתי אז פרופסור צעיר באוניברסיטת נורת'ווסטרן, ויחד עם סגן הדקאן כאן בזמנו, פרופ' רון חריס, ייסדנו את התכנית. מהצד של החתן, כלומר הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן באוניברסיטת תל אביב, לאור התפנית שעבר המשפט הישראלי בשנות התשעים לכיוון תיאורטי יותר ובאוריינטציה אמריקאית מובהקת, וגם לאור המהפכה החוקתית, נוצר צורך להקנות ידע תיאורטי רחב ועדכני, שהיה חסר לעוסקים בתחום המשפט הציבורי. בעיקר הכוונה לכל מי שהתחנכו בגישה הישנה. בית הספר למשפטים של אוניברסיטת נורת'ווסטרן, שנחשב מעולה, היה אכסניה מצוינת להשיג זאת. מהצד של הכלה, אוניברסיטת נורת'ווסטרן, היה רצון להרחיב את מעגל שיתופי הפעולה הבין-לאומיים של בית הספר למשפטים עם מוסדות אקדמיים בחו"ל ולשמש מקור לימוד והשראה לקבוצות סטודנטים מחו"ל - באותה תקופה נולד גם שיתוף פעולה דומה עם אוניברסיטאות בספרד ובדרום קוריאה".

וכיום, מטרות התכנית השתנו?

"בחלקן. עדיין, הפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב היא התיאורטית ביותר בארץ וזה המקום לרכוש את הרקע התיאורטי החסר למי שהתחנך במוסדות אחרים. כמובן שגם העובדה שתחומי המשפט המנהלי והחוקתי בישראל הפכו מאוד פומביים ומדוברים ובעלי חשיבות רבה יותר, מדגישה את הצורך בהיכרות מעמיקה ובהבנה של הנעשה בתחומים אלה בארצות הברית. בנוסף, הבונוס הגדול של התכנית הוא חווית המפגש הבלתי אמצעי עם המשפט האמריקאי עצמו, באוניברסיטה מובילה ובסיורים ובמפגשים שאנו עורכים למשתתפי התכנית בבתי משפט בשיקגו, ובמקומות נוספים מהפרקטיקה האמריקאית. זה ממש לא בר השוואה לכל קורס אודות המשפט האמריקאי שתוכל ללמוד כאן. מעבר לכל זאת, החל מהמחזור הבא אנו מפתחים את התכנית לשלושה כיוונים חדשים: הראשון הוא אופן ההוראה שתהיה יותר חווייתית ובהתאם לכך הוספנו קורסים התנסותיים חדשים - למשל קורס בפילנתרופיה מעשית או קורס און ליין שמוצע לסטודנטים בכל העולם. הכיוון השני הוא להוסיף לסגל התכנית בכירים מעולם המעשה בתחום בישראל כמו המשנה ליועץ המשפטי לממשלה שתלמד אצלנו כבר במחזור הקרוב. כיוון נוסף הוא לרדת ממגדל השן וליצור נוכחות של התכנית במרחב הציבורי, אם זה בסדרת ההרצאות על הבר עם בכירים בתחום המשפט הציבורי, או בהרצאות הווביינר הפתוחות לקהל הרחב, שכולן עוסקות בנושאים יום-יומיים כמו הרגולציה של UBER למשל".

> הבונוס הגדול של התכנית הוא חווית המפגש הבלתי אמצעי עם המשפט האמריקאי עצמו, באוניברסיטה מובילה... זה ממש לא בר השוואה לכל קורס אודות המשפט האמריקאי שתוכל ללמוד כאן

ואיך מאזנים בין עלויות התכנית לבין קהל היעד שלה, שברובו מהמגזר הציבורי?

"אמנם שכר הלימוד בתכנית גבוה בהשוואה לשכר הלימוד הסטנדרטי בארץ, אבל תמורתו מקבלים תואר שני כפול, ישראלי ואמריקאי! כל משפטן שהיה נרשם ישירות לתואר שני בנורת'ווסטרן העלות שלו היתה פי שלושה או פי ארבעה. התכנית היא גם מאוד מושקעת בתכניה ובתנאיה, כך שזה לא תואר שני רגיל. יחד עם זאת חשוב לציין שיש לנו הרבה מלגות ואנו מחלקים אותן על בסיס הצטיינות ורקורד מעשי כמו גם על בסיס צרכים כלכליים, מתוך מודעות לכך שהמשתתפים בתכנית בחרו לשרת במגזר הציבורי ולוותר על יכולת ההשתכרות הגבוהה שבמגזר הפרטי, לטובת שירות המדינה ואנו רואים זאת מתפקידנו לעזור להם בחזרה"■

מעמדה המשפטי של האישה הנשואה במסורת הספרדית והמזרחית: אתגרי המודרניות ומפגשים בין עדות

פרופ' אלימלך וסטרייך

זום על מחקר

פרופ' וסטרייך מתמקד מזה עשרים שנה בנושאים מהותיים הקשורים למעמד האישה, במסורת היהודית, הספרדית והמזרחית ובפסיקה של בתי הדין הרבניים בארץ ובמרוקו, ובראשם ענייני ביגמיה, ייבום וגירושי אישה בעל כורחה. לפני כשנה זכה פרופ' וסטרייך למענק מחקר ייחודי מטעם האקדמיה הישראלית למדעים למשך שלוש שנים, להרחבת יריעת מחקריו גם לקהילות יהודיות שטרם היוו נושא למחקר אקדמי, כגון קהילות עיראק, איראן, טורקיה, תימן, הבלקן וצפון אפריקה כולה. מטרה נוספת של הפרויקט היא להכליל ולהמשיג את הממצאים המשפטיים שעלו עד כה ושייעלו במסגרת הפרויקט ולכנס את כל תוצרי מחקרו הרחב של פרופ' וסטרייך לכלל קורפוס מאוחד.

שלום פרופ' וסטרייך, המחקר שלך שם דגש על המפגש של התרבויות היהודיות הנדונות עם המערב, מדוע בעצם?

"המפגש עם המערב אתגר את הפסיקה הספרדית בשלושת הנושאים הללו: ביגמיה, גירושי אישה בעל כורחה וייבום, תופעות שנדחו לגמרי בציביליזציה האירופאית כבר בימי הביניים. מפגש זה התקיים באמצעות שלטון אימפריאלי וקולוניאלי בארצות מושבם של יהודים ספרדים ומזרחיים וגם באמצעות מפגש אינטנסיבי עם יהודים אשכנזים - שהתקיים בארץ ישראל החל מן המאה התשע עשרה ובמהלך המאה העשרים - ואשר אמצו את הדפוס האירופאי בשלושה נושאים מרכזיים אלה בארצות מוצאם כבר בימי הביניים. אגב, חשוב לציין שאני לא פועל לבד במסגרת הפרויקט. כך, למשל, אחד ממחקרי המשנה הנוכחיים עוסק בהעצמת יכולתה הכלכלית של האלמנה העירית הזקוקה לייבום ושותפה למחקר זה ד"ר איילת סגל".

המיקוד שלך הוא היסטורי או שיש לכך גם אפקט מעשי בפסיקת ההלכה והדין כיום?

"שיטת המחקר שלי היא היסטורית ואינני יודע עד כמה יש לתוצאות המחקר השפעות ישירות על פסיקת בית הדין הרבני ובית המשפט העליון. עיקר החשיבות היא בעצם חשיפת קיומו של ארגז כלים יעיל למדי בסביבת המשפט העברי, שנתן בידי חכמים שנמנו עם המסורת הספרדית והמזרחית את היכולת להתמודד עם מציאות חדשה שהושפעה מן התרבות המערבית. יחד עם זאת יהיה בחשיפה זו להציע הצעות ממשיות כיצד ניתן יהיה להתמודד עם קשיים ובעיות בתחום דיני המשפחה שקיימים בהווית החיים היהודיים בישראל".

ואיך אתה מחבר את המחקר הזה לאוריינטציה הכללית המערבית של הפקולטה?

"למשפט העברי נוכחות חזקה במשפט הישראלי, במישרין בתחומי המשפחה ובנושאים אחרים בעקיפין דרך חוק יסודות המשפט, תש"מ-1980. לכן, מן הראוי שמחקר המשפט העברי יתפוש מקום של ממש במחקר האקדמי המתנהל בפקולטה. מעבר לכך ראוי לציין כי באופן היסטורי התאפיין המערב כמי שהיה פתוח לתרבויות אחרות וקלט מהן. ניהול שיג ושיח באמצעות מחקר מדעי עם המשפט העברי במסורת הספרדית בתור סובייקט ולא רק אובייקט מחקר, עשוי להפרות ולהעשיר את החשיבה המשפטית המערבית בפקולטה כמו בכל מקום אחר במערב".

אפשר לשאול מה מקור המשיכה האישית שלך למשפט העברי בקהילות ספרדיות ומזרחיות?

"חקרתי את פסיקת בית הדין הרבני בשאלות של מעמד אישי בתקופת המנדט ולאחר קום המדינה, ונוכחתי, שפוסקים ודיינים מרקע מזרחי או ספרדי היו בעלי יוזמה ונטולי חששות, בניגוד לפסיקה של דיינים מרקע אשכנזי, שהתאפיינה בתחושת איום וחרדה מפני המודרניות. היו לכך כנראה סיבות היסטוריות. למשל, אובדן האוטונומיה השיפוטית היהודית באירופה במהלך המאה התשע עשרה וקיומן של תנועות רפורמיות וחילוניות בעלות עצמה שאיימו על המסורת ומייצגיה. זאת, בניגוד לקהילות שחיו תחת שלטון מוסלמי, שבתי הדין שלהם זכו בהכרה רשמית החל מאמצע המאה ה-19 ולא היו נתונות לאיום של תנועות רפורמיות או אידיאולוגיות חילוניות. כמשפטן משך אותי יותר לעסוק במשפט 'חי' ולחשוף את השתלשלותו ודרכי ההתמודדות שלו עם מציאות המשתנה במהירות תחת לחצים אדירים של המערביות והמודרניות. לא מן הנמנע גם שגורם מושך היו דמויות כריזמטיות, למשל הרב עובדיה יוסף".

צילום: גל חרמוני

ואם כבר, כיצד אתה רואה בהקשר זה את ועדת ביטון שהגישה את המלצותיה למשרד החינוך לחיזוק מורשת יהדות המזרח?

"אני בהחלט מברך על כך וחושב שראוי שהזרקור המדעי יופנה גם לנושאים שונים של תרבות יהודי ספרד והמזרח. מנקודת מבט של מחקר המשפט העברי הרושם שלי הוא שקיימת העדפה ברורה של העשייה המשפטית הספרדית והמזרחית בשני העשורים האחרונים ובכלל זה המחקרים שהשלמתי עד כה והפרויקט הנוכחי" ■

חדש על המדף

פרסומי כתבי העת וסדרות הספרים של הפקולטה מהעת האחרונה

עיוני משפט לט (2)

עורכת ראשית: דפנה הקר

קארין כרמית יפת ושולמית אלמוג הדתה, הדרה וצבא: אפס ביחסי מגדר? | **דב סולומון** אדישות רציונלית של בעלי מניות: כיצד לעורר את ציבור המשקיעים מתרדמתו? | **עינת אלבין** בין אינטימיות נדרשת ובלתי-מוגבלת לכפייה: המקרה של עובדות בית | **נויה רימלט** מנגישות חלקית, שאין בה צדק, לחקיקה צודקת: לקראת פרדיגמה חדשה של הפסקות היריון בישראל

עיוני משפט לט (3) - גיליון נושאי: גברים וגברויות במשפט

עורכת ראשית: דפנה הקר

אן ס' מקגינלי שיטור והתנגשות הגברויות | **בנימין שמואלי** סרבנות גט - עילה נשית, גברית או עצמאית המאפשרת לפצות גם גברים מסורבי גט? | **אריאן רנן-ברזילי ושירלי יוסרי** אלימות כלכלית במשפחה - בין דומיננטיות גברית לגבריות נכפית | **יעל השילוני-דולב וצבי טריגר** בין רצון המת לבין רצונם של הנותרים בחיים: שימוש בזרע לשם הולדה לאחר המוות, פטריארכיה, פרו-נטליזם ומיתוס המשכיות הזרע | **שולמית אלמוג** סיפורים על-אודות משפט וגבריות הפסקות היריון בישראל

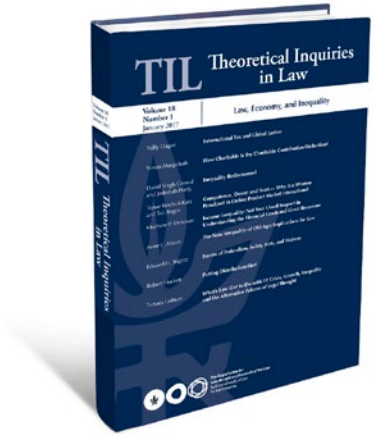

Theoretical Inquiries in Law 18.1 (January 2017): Law, Economy, and Inequality

Chief Editor - Sharon Hannes

Tsilly Dagan International Tax and Global Justice | **Yoram Margalioth** How Charitable Is the Charitable Contribution Deduction? | **David Singh Grewal and Jedediah Purdy** Inequality Rediscovered | **Tamar Kricheli-Katz and Tali Regev** Competence, Desert and Trust — Why Are Women Penalized in Online Product Market Interactions? | **Matthew P. Drennan** Income Inequality: Not Your Usual Suspect in Understanding the Financial Crash and Great Recession | **Anne L. Alstott** The New Inequality of Old Age: Implications for Law | **Edward H. Stiglitz** Forces of Federalism, Safety Nets, and Waivers | **Robert Hockett** Putting Distribution First | **Tamara Lothian** What's Law Got to Do with It? Crisis, Growth, Inequality and the Alternative Futures of Legal Thought

חדש על המדף

פרסומי כתבי העת וסדרות הספרים של הפקולטה מהעת האחרונה

משפט, חברה ותרבות - מסדירים רגולציה: משפט ומדיניות

עורכים: ישי בלנק, דוד לוי-פאור, רועי קרייטנר

דוד לוי-פאור האודיסאה של המדינה הרגולטורית: ממושג רזה וחד־ממדי למושג עבה ורב-ממדי | **איילת הוכמן, אלון חספר ודן לרגמן** מדברים על רגולציה: על המושג "רגולציה" ומקומו במשפט הישראלי | **דורון אבני** רגולציה מגוף ראשון: עשר מידות טובות לרגולציה | **צילי דגן וטליה פישר** על שווים ושווים יותר: הרגולציה של האימוץ | **דיוויד גילה** רגולציה מגוף ראשון: איזה סוג של רגולציה עדיף? | **הילה שמיר** גישות פמיניסטיות לרגולציה של הזנות: מבט אוהד על הפער שבין המשפט עלי ספר לבין המשפט בפעולה | **שרון ידין** הרגולציה השקטה: הסדרי אכיפה בלתי פורמליים של רשות ניירות ערך ומקרה אייפקס-פסגות | **עדי אייל, ציפי איסר-איציק ואורן פרז** רגולציה בתנאים של ביזור: בין התנגשות לסינרגיה ומבט למציאות הרגולטורית בישראל | **דוידה לחמן מסר ונגה רובינשטיין** רגולציה מגוף ראשון: אסדרת אינטרסים חיוניים בתהליכי הפרטה | **צבי טריגר** על הרגולציה של שירותי הפריון בישראל | **חדוה אייל** רגולציה של ניסויים רפואיים בחיילים: המקרה של ניסוי הגחלת בצה"ל | **לילך ליטור, הדרה בר-מור, גילה מנחם** בית המשפט ובית הדין לעבודה כשחקנים רגולטוריים בעידן ההפרטה | **אחיה קמארה וגבי אדמון ריק** ליצור מרחב שוויוני: תהליכי רגולציה ביישום של חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות | **יואב מחוזאי** רגולציה כלכלית באמצעות סמכויות חירום: 1985-1974 | **יובל רויטמן** הרפורמה הרגולטורית: בין הגלוי לסמוי | **ראיון עם עו"ד יעל אלמוג** תקינה חשבונאית בין-לאומית: על רגולציה בין-לאומית וולונטרית | **תמר ברקאי** ממשליות ורגולציה סביבתית בישראל: חוק הפיקדון על מכלי משקה כמקרה מבחן | **דנה טבצ'ניק** להיות חלק מקבלת ההחלטות: שקיפות ושיתוף הציבור בהחלטה על ייצוא הגז | **טל גולן** העין הבוחנת והצופה: הסדרה ומשטור של התנהגות עובדים במקום העבודה

משפט, חברה ותרבות - משפט, מיעוט וסכסוך לאומי

עורכים: ראיף זריק, אילן סבן

גילה שטופלר המיעוט הערבי, המיעוט החרדי והתאוריה הרב־תרבותית במדינה יהודית ודמוקרטית / רב שיח בעקבות ספריו האחרונים של חיים גנז: "ציונות שוויונית" ו"תאוריה פוליטית לעם היהודי" | **אסף שרון** אתגר הלאומיות: על "תאוריה פוליטית לעם היהודי" מאת חיים גנז | **דימיטרי שומסקי** הסדקים בסיפור הציוני מאת חיים גנז | **אסף מלאך** "הציונות ההיסטורית": חלופה לגישתו של חיים גנז לבחינת צדקת הציונות | **חיים גנז** היסטוריה, נרטיב ונורמטיב | **אסף מלאך** תקפות הטיעונים בזכות מדינת הלאום במקרה הישראלי | **יהונתן אלשך** פרדיגמת האפרטהייד: היסטוריה, פוליטיקה ואסטרטגיה | **ראיף זריק ועאזר דקואר** על דרום־אפריקה דאז ועל פלסטין/ישראל: האפרטהייד ואופני המשגתו | **יואב פלד** אזרחותם של מיעוטים בדמוקרטיה אתנית: אזרחים יהודים ברפובליקה הפולנית השנייה (1939-1918), אזרחים קתולים בצפון־אירלנד (1972-1921) ואזרחים פלסטינים בישראל | **סיגל הורוביץ** צדק מעברי בהיעדר מעבר: ועדת אור והשסע האתנו-לאומי בישראל | **יופי תירוש** "תקופה מתקתקת": תפיסות שיפוטיות של הזמן הלאומי והשפעתן על זכויות אדם בישראל | **יעל פליטמן** סיפורן של שש נשים: פנים אחרות בסוגיית איחוד משפחות | **ברק מדינה ואילן סבן** על "עם", קרעיו ושאיפת איחוי: פסק הדין בעניין חוק החנינה למפרי חוק על רקע התנגדותם לתכנית ההתנתקות | **נעה קרם** אל-עוקבי נגד מדינת ישראל: העלמת המשפט וההיסטוריה הבדואית בקביעת הבעלות על אדמות בנגב | **מיכל טמיר וגרשון גונטובניק** אתגר המציאות של הקהילה הבדואית בנגב: הכרה בתורת ההכרה

חדש על המדף

פרסומי כתבי העת וסדרות הספרים של הפקולטה העומדים לראות אור **בקרוב**

דיני ישראל לא

עורכים: סוזן ל. סטון, אריה אדרעי, שי ווזנר

Yitshak Cohen Metahalakhic Principles in R. Meir Simḥah Hacohen of Dvinsk's Oeuvre | **Levi Cooper** Mysteries of the Paratext: Why Did Rabbi Shneur Zalman of Liady Never Publish his Code of Law? | **Hannah Kasher** Some Notes about the Ultimate Punishment: Gehenna in Medieval Jewish Philosophy | **Itay Lipschutz** "Biṣu'a" and "Pesharah": Three Possible Interpretations | **Yair Lorberbaum** Two Concepts of Gezerat Ha-Katuv: A Chapter in Maimonides' Legal and Halakhic Thought - Part III: The Theological Sense | **Adam Mintz** The Community Eruv and the American Public Square | **David Zvi Kalman** Review Essay: The Observant Life: The Wisdom of Conservative Judaism for Contemporary Jews, Edited by Martin S. Cohen & Michael Katz

בן-ציון עובדיה אחריותו של שומר פיקדון במקרה של גנבה: עיון מחודש ב"פרשת השומרים" (שמות כב 6-14) | **יצחק ברנד** תנאי ומעשה: פורמליזם משפטי - האומנם? | **שלום צדיק** הרקע ההגותי להפרדת הרשויות בדרשות הר"ן **יחזקאל פייגלין** "יען מה ששם מקצר כאן מאריך": לפשרו של החיבור "ארוך מש"ך" | **צבי זוהר** גיור בת הזוג הנכרייה: עיון במשנתם של חכמים ספרדים במאה התשע עשרה | **אבישלום וסטרייך** על פורמליזם גמיש ומהותיות ריאליסטית - עיון בפולמוס ההפריה המלאכותית | **דוד ארונובסקי וגדעון ספיר** עמדת פוסקי ההלכה בעניין פעולתם בשבת של כוחות הביטחון והשירותים החיוניים | **אלימלך וסטרייך** סקירת ספרים:
Edward Fram, A Window on their World: The Court Diaries of Rabbi Hayyim Gundesheim, Frankfurt am Main, 1773-1794

לחם חוק: עיונים במשפט ואוכל

עורכים: אייל גרוס ויופי תירוש

'אוכל הוא היסטוריה בתוך מחבת': ריאיון עם קלודיה רודן » **שער ראשון: ביטחון תזונתי והזכות למזון** | **אייל גרוס וחלי בוזחיש-ששון** ממחאת הקוטג' עד חוק המזון: ביטחון תזונתי והזכות למזון בישראל | **צילי פז-וולק ואמיר פז-פוקס** יש ארוחות חינם? היבטים ערכיים, תזונתיים ומשפטיים של מיזם ההזנה בבתי ספר | **רונית דוניץ-קידר** על אחריותם החברתית של תאגידי מזון | **חגי קלעי** הסדרת שוק המזון בישראל: בין ליברליזציה לקיימות | **יותם שלמה** מספוא למחשבה: חשיבה מחודשת על מדיניות סחר בינלאומי במוצרים מהחי לקידום ביטחון תזונתי » **שער שני: אתיקה של אכילה והאכלה, תזונה והזנה** | **יוסי וולפסון** סיר הבשר הציבורי | **נטע אחיטוב** מדוע מוצרים מן החי הם עדיין חוקיים? | **אסף הרדוף** איורים שמחים, מציאות מדממת: תפקידם של דיני הגנת הצרכן בשיווק אמת של תעשיית המזון מן החי | **יואב קני** הזנה וכוח: מזון וביו-פוליטיקה בפולמוס סביב הזנתם בכוח של כלואים שובתי רעב | **רפי גרוסגליק** 'תוצרת אורגנית טרייה שאינה מביישת את ישראל': החוק להסדרת תוצרת אורגנית והגלובליזציה של האוכל האורגני בישראל | **יאיר אלדן ויופי תירוש** איזה גועל: מבט אחר על פרשת תנובה נ' ראבי » **שער שלישי: אוכל, זהות ותרבות** | **דפנה ברק-ארז** איסורי החזיר כמקרה של רגולצית מזון: בין עולם הרוח והעולם הכלכלי | **תומר ברודי** על המשפט של תרבות האוכל הגלובלית: היש למשפט הבינלאומי תפקיד בשימור מסורות קולינריות ובקידומן? | **עמרי רחום-טוויג** משפט, מטבח עילי ותרבות: המקרה (המוזר) של הגנת זכות יוצרים על מנות גורמה | **רביע אגבריה** 'מאבק עכוב מזעתר': צמחי המאכל מהמטבח הפלסטיני וחוקי הגנת הצומח בדין הישראלי | **רוחמה וייס** הלכות כשרות בספרות התלמוד: מקומה של ההלכה הגברית בממלכה הנשית **ליאורה גביעון** 'מערבי הייתי מצפה ש...': 'מאסטר-שף', הגמוניה והדרה | **נוף עתאמנה אסמעיל** מהחומוס ועד לקצף החוביזה » **שער רביעי: אוכל וגבולות** | **טלי קריצמן-אמיר ואנדה ברק-ביאנקו** אוכל כאמצעי שליטה: על מקומו של האוכל במדיניות המקלט הישראלית | **דניאל פרנדס פסקואל ואלון שווב** גספצ'ו עם גבולות: Cooking Sections | **רפרם חדד** אוכל חסר טראור | **יהלומה לוי** לבאן על עספור: חלאב הציפורים | **עידן בר אולפן** יצא יין נשאר סוד | **שי יהושע לביא** יחסים לא כשרים: אוכל ודת בגבולות ומגבלות התבונה הסוציולוגית | **ארנה בן-נפתלי ורפי רזניק** מטבח אל יהוד

מעשי משפט 8

עורך ראשי: יובל לבנת

טלי קסלסי-גולדשטיין "תיקי עוני" - התמודדות הסניגוריה הציבורית עם עברות שבוצעו על רקע מצוקה כלכלית | **ברק מדינה ואוריה בארי** עמדת מיעוט ואחריות משותפת: על חופש הביטוי של שרי הממשלה | **עדי ריטיגשטיין-אייזנר** האם הסכמת הנחקר יכולה להוות מקור סמכות לחיפוש בטלפון הנייד שלו? | **ארנו קורז ויניב רוזנאי** כינון שלום בתוניסיה: משפט, מחאה ורביעיית הדיאלוג הלאומי | **עביר בכר** אסירים פלסטינים בין הקהילה לפרט - מבט מבפנים | **יופי תירוש** הקדמה לתרגום של "הסתוות" מאת קנג'י יושינו | **קנג'י יושינו** הסתוות | **אסף הרדוף** הבדלה כשרה? בחינת הצידוק לאסדרת רישום מזון כשר לצד היעדר אסדרת רישום מזון טבעוני בישראל | **רותי הוסטובסקי** תפקידו של בית המשפט בקביעת קריטריונים לצורך מימוש הזכות לקבלת שירותי בריאות בזמן ובמרחק סבירים | **עדנה הראל-פישר** האם תיתכן משילות משולבת בתחום האסדרה בישראל?

הפקולטה למשפטים
ע"ש בוכמן
אוניברסיטת תל אביב

LL.M. באוניברסיטה יוקרתית בארה"ב? זה לא בשמיים!

התכניות הבין-לאומיות
של הפקולטה למשפטים
באוניברסיטת תל אביב בשיתוף:

אוניברסיטת ברקלי (משפט מסחרי)

בחסות Davis Polk | נשיץ ברנדס אמיר NASCHITZ BRANDES AMIR

אוניברסיטת נורת'ווסטרן (משפט ציבורי)

תכנית המעניקה תואר כפול: ישראלי ואמריקאי

- תואר שני, בשנה אחת, למשפטנים בכירים: עורכי דין, יועצים משפטיים, רגולטורים, שופטים
- שני סמסטרים באוניברסיטת תל אביב וסמסטר קיץ בארה"ב בפגרת בתי המשפט
- רמת לימודים מתקדמת בקורסים מיוחדים המותאמים לניסיון של המשתתפים
- נבחרת מרצים בעלי שם עולמי, המקנים ידע תיאורטי מעמיק וכלים מעשיים
- שעות לימוד המותאמות לבעלי קריירה: ימי ג' אחה"צ וימי ו'
- נטוורקינג עם מאות בוגרים בתפקידי מפתח, וחווית לימודים שונה מכל מה שהכרתם

לפרטים ולתנאי הקבלה: 03-6406829 blatt@tauex.tau.ac.il (ברקלי)
03-6405204 oritdr@tauex.tau.ac.il (נורת'ווסטרן)

Northwestern Law | BerkeleyLaw UNIVERSITY OF CALIFORNIA | הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן אוניברסיטת תל אביב